

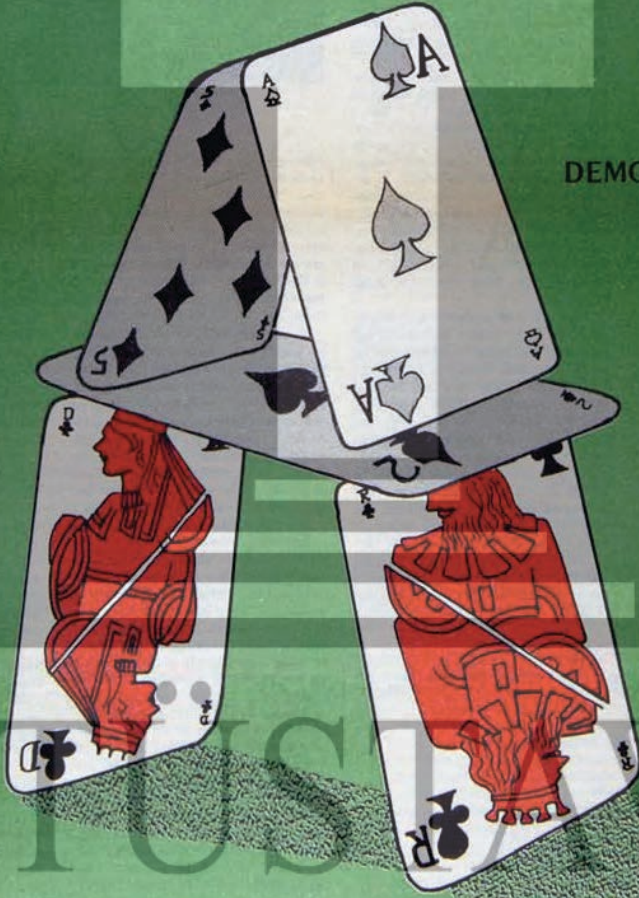
BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI : 90 - 28 ARALIK 1976

5 TL.

GÜÇSÜZLÜĞÜN BÜTÜNLÜĞÜ

DEMOKRATLARLA
BİRLİK
İÇİN
MÜCADELE

GOŞİST ZORBALIK DÖNEMİ GERİDE KALDI

GEÇENLERDE ODTÜ'DE DÜZENLEDİĞİ SÖYLENEN "FİLİSTİN HALKIYLA DAYANIŞMA GECESİ"NE TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ ÜYESİ RAHMI SALTUK'UN KATILMAYIŞI, ODTÜ'DE ÇÖREKLENEN BİR AVUÇ GOŞİST TARAFINDAN TIP DÜŞMANLIĞI YAPMAK İÇİN KULLANILYOR. İSMİ İLAN EDİLDİĞİ HALDE CEM KARACA'NIN VE ENGELLEMELER NEDENİYLE FİLİSTİNLİLERİN DE KATILMADIĞI "NE AMERİKA NE RUSYA" GECESİ, TIP DÜŞMANLIĞI İÇİN BİR VESİLE SAYILIYOR.

TIP KENDİ EYLEMLERİNİN VE ÜYELERİNİN TOPLUMSAL EYLEMLERİNİN GÜVENLİĞİNİ SAĞLAYABİLECEK DURUMDADIR. GOŞİST ZORBALIGIN GÜCÜ, TIP'IN GÜCÜNÜN ÇOK GERİSİNDE KALDI.

Parti tabelası asıp, kendilerini parti saymayanlar veya ikinci sınıf parti olmayı kabul edenler bulunabilir. Türkiye'de böylesinin örnekleri çok. Ama Türkiye İşçi Partisi'ni bu duruma getirmeye kimlerin gücü yetmiyor. TIP, Türkiye İşçi sınıfının partisi olmanın bilinci ve sorumluluğu ile hareket ediyor. TIP'in Türkiye Millî Gençlik Teşkilatı tarafından düzenlenen "Filistin Halkıyla Dayanışma Haftası" ile ilgili tutumu böyle oldu.

Türkiye İşçi Partisi her zaman Filistin halkının kurtuluş mücadelesinin yanında oldu. Bütün yayınlarında bunu belirtti. En son olarak: 9 Ekim 1976 tarihinde Ankara'da yapılan II Temsilcileri toplantısının açış konuşmasında Genel Başkan Behice Boran "her halükarda dünyanın tüm ilerici-demokratik, sosyalist güçlerinin ve devletlerinin safı, Filistin halkı ve onun ulusal ve toplumsal kurtuluş davası yanındadır" dedi. (Partimin Görev Başındadır, TIP Yayınları Sayı 11, sayfa 30). Filistin halkının kurtuluş davasını her zaman desteklemiş olan ve destekleyen TIP, Filistin Halkıyla Dayanışma Haftası dolayısıyla yapılacak açık oturuma katılma çağrısını reddetti.

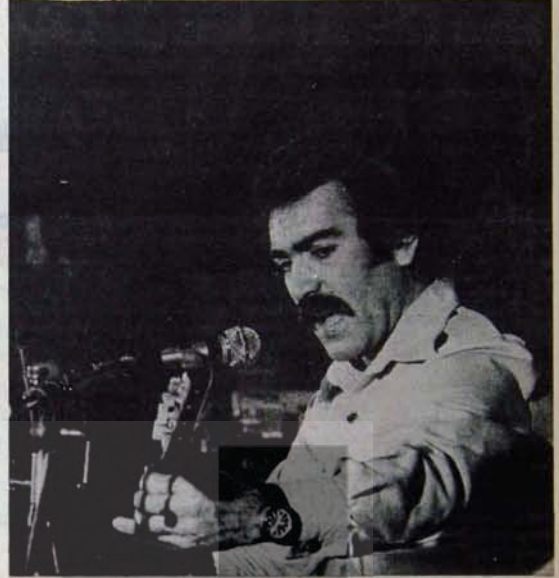
TMGT, üç "açık oturum" düzenleme iddiasıyla ortaya çıktı. Birincisinde parlamentoda "grubu" olan dört parti sözünü, AP'den Kâmrân İnan, CHP'den Haluk Ulman, MSP'den Şevket Kazan, DP'den Özer Ölçmen çağrılacaktı. İkincisinde Ahmet Yıldız, Ali Sirnen ve Cengiz Çandar davetli idi. Üçüncüsünde ise "sosyalist partilerin" temsilcileri konuşacaktı. Türkiye İşçi Partisi'nin böyle bir maskaralığa ve üstelik kendilerini devrimci sayanların düzenledikleri bir maskaralığa "evet" demesi mümkün değildi. Türkiye İşçi Partisi, demokratik örgütlerin kongrelerine yapılan çağrılar kabul edip katılıyor. Hiç bir demokratik kitle örgütünün toplantısına kimlerin çağrılacağı TIP'i ilgilendirmiyor. Fakat "Filistin Halkıyla Dayanışma" toplantılarında burjuva partilerine öncelik veril-

mesini ve bunların desteğinden yarar ulmasını anlamakta güçlük çekiyor. Üstelik partileri sınıflarından girişimlerini ve partizilik adı altında burjuvazinin görüşlerini dile getirenlere prim verilmesini reddediyor. Bunları reddetmeyenler var. Reddetmeyenler parti tabelasıyla çıkmakla birlikte kendilerinin parti olduklarına inanmayanlar.

Türkiye İşçi Partisi, tıpkı bir gazete-de "Sol Kendisini Anlatıyor" başlığıyla tefrika edilen bir komediye katılmadığı gibi, Türkiye Millî Gençlik Teşkilatı'nın düzenlediği açık oturuma katılmayı da reddetti. Parlamentoda "grubu" olan burjuva partileri de TMGT yöneticilerinden daha gerçekçi olduklarını gösterdi. Bunlarla ilgili olarak düzenlenen açık oturum iptal edildi.

Türkiye'de işçi sınıfı hareketini anlamayanlar, partinin ne demek olduğunu bir türlü kavrayamayanlar, TIP'i sürekli olarak "ciddiye almadıklarım" açıklayanlar TIP'in katılmayışının "büyük öne mi" üzerine bol bol konuşup tevizat yaptılar. Bu tevizat Ankara'da da devam etti. Bunlara şunu hatırlatmak gerekir: TIP ve TIP üyeleri katılmadığı zaman toplantı düzenleyemiyorsanız, yaptığınız toplantılardan kendiniz de hoşnut olmuyorsanız, sonra da bol bol dövmüyorsanız, biraz ciddi olun. Biraz tutarlı olun.

Bu sözler Ankara'daki gelişmelerle ilgili. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin ilan tahtlarına asılan bir bildiride şunlar yazıldı: "Herkesin bildiği gibi ODTÜ'de Güz Dönemi Şenliği adı altında bir konser düzenlendi. Bu ODTÜ'de verilen demokratik üniversite mücadelesinin bir parçasıydı. Önce olayları anlatmakla başlayalım. Organizasyonda Rahmi Saltuk'la anlaşıldı. Ancak son gün TIP'in verdiği kararlar Parti disiplini gereğisiyle konsere çıkamayacağını bildirdi. Biz öğrenci temsilcisi olarak TIP ve Rahmi Saltuk'la anlaşmaya çalıştık. Ama TIP, 10.000 ODTÜ öğrencisine hakaret eder mahiyette tavrı aldı." Bildiri böyle başladı ve sonuç bölümünde şöyle yazılıyor: "ODTÜ öğrenci temsilciliğini tanıma-

dıklarını açıkça belli eden TIP'lilerin bu örgüt içinde bulunmaları artık gereksizdir. Şimdilik TIP'in ODTÜ'de siyasi bir çalışma yapmasına bu tavırlarına karşılık ambargo koyuyoruz. (Bu konu Öğrenci Temsilciliği Konseyinde tartışılacaktır.) Aynı şekilde Öğrenci Temsilciliği Konseyi olarak Rahmi Saltuk'un tüm konserlerine karşı protestoyu gerçekleştireceğiz."

Goşist zorbalığın, "devrimci mücadele hedeflerini" buldukları anlaşılıyor. Bunlara söylenecek çok söz var. Türkiye İşçi Partisi'nin tutumu hakkında söylenildi. Türkiye İşçi Partisi'nin dünya işçi sınıfı ve halklarının dayanışması konusunda neler yapabileceği, hangi disiplin yaratıcılığını gösterebileceği Şili Halkıyla Dayanışma Geceleriyle tartışıldı. Şimdi söz Rahmi Saltuk'la ilgili. Rahmi Saltuk, parti disiplini içinde, devrimci sanata ve sesini, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesine, dünyanın her yerinde sınıfsal ve ulusal boyunduruğuna sona erdirilmesi mücadelesine adanmış parti üyesidir. Rahmi Saltuk, Partisinin izniyle TMGT'nin İstanbul'da düzenlediği Filistin Halkıyla Dayanışma Gecesine katıldı. TMGT çeşitli örgütlerden oluşan bir kuruluş olduğu için ve Filistin Halkının dayanışmasını desteklediği için katıldı.

İstanbul'da ODTÜ'lü öğrenciler Rahmi Saltuk'la Ankara'da bir konser vermesi için görüşüldü. Saltuk, ODTÜ'nün devrimci öğrencilerine her zaman konser verdi. Bundan sonra da her zaman konser verecek. Goşist zorbalığı bunu önleyemez. Goşist zorbalığın zamanı geçti. Rahmi Saltuk, konser vermek için Ankara'ya gelince sözü edilen konserin bir "ne Rusya, ne Amerika" toplantısı olacağını öğrendi. TIP Ankara II Örgütü, bir avuç goşistin, düzenlenen toplantıyı "yeni çarlar ölüm" naraftarını çıkardığı bir geceye dönüştürüleceğini bildirdi. Rahmi Saltuk, ODTÜ'de toplantıya gitmeyeceğini açıkladı.

Olay, budur. ODTÜ'de yayınlanan bildiri ise bir başka maskaralıktır. Birçok bakımdan. Birincisi, TIP, üniversite kantinlerinde devrimcilik veya siyasal eylem yapıyor. TIP'in nerede sosyalizm için mücadele verdiği bilinmiyor. Buna karşın ODTÜ içinde TIP'in çok sayıda üyesi ve çok sayıda sempatizanı var. Bunlar orada "particilik" ya da "devrimcilik" yapmıyor. Demokratik üniversite için, üniversitede çalışan işçi, emekçiler öğrenci ve öğretim üyelerini demokratik mücadele için örgütlemeye ve birleşmeye çalışıyor. Bu, bir. İkincisi, Öğrenci Temsilciliği Konseyi, siyasal bir organ değil. herhangi bir partiyle ilgili karar alamaz.

Üçüncüsü ve en önemlisi goşist zorbalığın gücü, TIP'in gücünün çok gerisinde kaldı. TIP, kendi eylemlerinin ve üyelerinin toplumsal eylemlerinin güvenliğini sağlayabilecek durumdadır. Rahmi Saltuk, konserlerine devam edecek. Çoğunluğu devrimci ve ilerici olan ODTÜ öğrencilerinin de konser verecek. Saltuk'un ODTÜ öğrencilerinin çok büyük bir çoğunluğu ile hiç bir sorunu yok. Dostluktan başka.

Bildiride bir de şu sözler var: "Sıkıyönetim zindanlarında teslimiyetin borusunu ötümler elbette geçmişte olan mücadelenin önüne geçmek için her türlü çamurluğu yapacaklardı". Çok doğru. TIP'in kurucuları ve yöneticileri bunların çoğunu 12 Mart "zindanlarında" bir kez daha gördü. Goşistin liderliğini yapıp mahkemelerde Demirel'e özgü düzenleri, goşistin liderliğini yapıp kendileri yerine yüzlerce demokrasi isteyenlere gönderenleri gördü. Şimdi de görüyor: Öncülük yaptıkları her eylemde birkaç devrimcinin ölümünü sağladıkları sonra, birçok devrimcinin tutuklanmasını sağladıkları sonra bir "görünmez adam" olup ortadan kaybolmaları. ODTÜ öğrencilerinin devrimci çoğunluğu biraz düşünürse bu "görünmez adamı" ya da adamları tanıyabilir.

YURUYUŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:
Nihat SARGIN
Genel Yayın Yönetmeni:
Osman SAKALISIZ
Yazı İşleri Müdürü:
Metin ÇULHAOĞLU
Teknik Sekreter:
Bülent ARTAMLI

İSTANBUL BÜROSU:
Piyı Adu Cad. 21/1 Çemberlitaş
İstanbul Tel: 263567
BASKI:
Daily News Web-Ofset Teziseri

ABONE KOŞULLARI:
Yıllık: 200 TL 6 Aylık: 100 TL
İLAN KOŞULLARI:
Arka Kapak (Renkli): 15.000 TL
Arka Kapak (Siyah beyaz): 12.000 TL
İç Sayfalarda sütun santimi 40 TL
Yayın İlanları % 50 indirimlidir.

YONETİM:
Konur sokak 15/8 Kuzlay
Ankara Tel: 174581

GÜÇSÜZLÜĞÜN BÜTÜNLÜĞÜ

YALÇIN KUÇUK

Son günler bir kez daha ortaya çıkardı. Bir çift öneri hep birlikte sergileniyor. Burjuvazi ne zaman sıkıyönetim önerisini masaya getirdiğinde, bir CHP-AP koalisyonu önerisini de piyasaya sürmekten geri kalmıyor. Son günlerde de böyle oldu. Daha önceleri de. Sıkıyönetim ilanı ile CHP-AP Koalisyonu kurulması önerisinin birlikte sahnelenmesi bir istisna olmaktan çıktı. En azından Menderes döneminin sona ermesinden beri gözlenen bir eyilim oldu. Üzerinde durulması gerekli bir eyilim. Üzerinde durulursa önemli sonuçlar çıkarılabilecek. Özellikle burjuvazinin güçsüzlüğü ile ilgili. Kimin güçlü kimin güçsüz olduğunun belirlenmesiyle ilgili.

Burjuvazi güçlü mü? Bir bütün olarak ve tek başına ele alındığında güçlü. Hükümetler kuruyor, bakanlar tayin ediyor, bürokrasinin üst tepelerini kontrol ediyor, zindanlar açıyor, işkenceler düzenliyor. Bu anlamda pek güçlü. Bu anlamda güçlülüğüne söylenecek söz yok. Ama bu anlam tek başına yeterli değil. Mutlak güç, tek başına ölümcül değil. Burjuvazinin gücünü, kendi iç dengesi ve işçi sınıfının emekçilerle birlikte yürüttüğü mücadeleye göre ele almak gerekli. Bu açıdan bakıldığında son yıllarda ve son günlerde sıkıyönetim girişimleriyle CHP-AP Koalisyonu önerilerinin bir arada sahnelenmesi önem kazanıyor. Öğretici oluyor.

Sıkıyönetim girişim ve ilanlarıyla CHP-AP Koalisyon hükümeti önerisinin birlikte ortaya çıkması bir eğilim. Bir olgular dizisi, bir görünüm. Olgular dizisi ya da bu dizilerin verdiği görüntü ile yetinmek gerektiği biliniyor. Görüntüden, öze inmek gerekli. Marksist bilimin en yaratıcı önermelerinden birisi burada ortaya çıkıyor. Olgular dizisi ve görüntü ile yetinilmesi halinde siyasal iktisatın olamayacağı vurguluyor. Sıkıyönetim ilan veya girişimleriyle CHP-AP Koalisyonu önerilerinin birlikte ortaya çıkması da Türkiye kapitalizmi, burjuvazi iktidarının sınıfsal yapısının önüne çıkardığı engelleri, ancak, ya sıkıyönetim ile ya da CHP-AP Koalisyon hükümetleri ile aşabiliyor. Son yıllara bakıldığında çok açık olarak görülecek. Türkiye kapitalizmini ekonomik açıdan ilerletici bütün önlemler ya sıkıyönetim dönemlerinde ya da CHP-AP Koalisyon hükümetleri döneminde gerçekleştirildi. 1960-1965 ve 1971-1973 dönemleri, bu doğrultuda iki örnek. 1965-1969 ve 1973-1976 dönemleri ise tersinden örnekler. 1965 yılından itibaren Adalet Partisi'nin tek başına hükümet olduğu dönemde Türkiye kapitalizmini, ekonomik açıdan, ilerletici önlemler. Adalet Partisi'nin küçülmesine yol açtı. Ekim seçiminden bu güne ise burjuva hükümetleri, kapitalizmin önünü açacak düzenlemelere el atamadı.

Türkiye kapitalizminin içindeki engellerden bir bölümü doğrudan doğruya kendisi. Egemenliği sürdürülebilmek için kurmuş olduğu sınıf ittifakı. Bu sınıf ittifakı, Türkiye kapitalizminin çözümsüzlüğünü de beraberinde getiriyor. Kapitalizmi, kapitalist yoldan ilerletecek düzenlemelere, kendi sınıfsal ittifakı engel. Sermayenin önüne sermayenin çeşitli kesitlerinin çıkardığı ekonomik engelleri ortadan kaldırıcı düzenlemeler, sermayenin sınıfsal ittifakının daralmasına yol açıyor. Daralan burjuva parlamenterizminin işlediği dönemde bu tür düzenlemeleri yapmakta güçlük çekiyor. Bu durumda sıkıyönetim uygulaması adı altında askeri yönetiminin baskı araçlarından yararlanıyor. Ya da burjuvazinin iki büyük partisinin birlikte kurduğu bir hükümet ile bazı düzenlemeleri gerçekleştirebiliyor.

Tek başına ele alındığı zaman güçlü görünen burjuvazi, kendi sınıfsal dengesi içinde ele alındığında güçsüzlüğünü belli ediyor. Bu güçsüzlük burjuvazinin sınıfsal ittifakı ile burjuvazinin önüne çeşitli sermaye kesitlerinin çıkardığı engellerin karşılaştırılmasıyla ortaya çıkıyor. Güçsüzlüğün bir yanı burda. Bu, sermaye sınıfının çözümsüzlüğüyle ilgili. Sermaye sınıfının çözümü yok. Karşılaştığı engelleri aşacak ekonomik programı olmaması buradan doğuyor. Bu çözümsüzlüğü, bu güçsüzlüğü askeri baskı yönetimleriyle geçiştirmeye çalışıyor. Ya da CHP-AP Koalisyon hükümetleri ile. CHP-AP Koalisyon hükümetleri, bir başka açıdan da burjuvazinin güçsüzlüğünü gösteriyor.

Artık yüzde kırkbeş, yüzde ellilik oy çoğunluğu burjuvazi için yetmiyor. CHP-AP Koalisyonu, oyların yüzde seksenine kadar çıkan bir oy çoğunluğu olasılığını da beraberinde getiriyor. Bunun iki anlamı var. Böyle bir çoğunluk, sermaye ittifakı içinde bazı sermaye kesitlerinden vazgeçebilme olanağını yaratıyor. Ustelik, böyle bir çoğunluğun sağlığı önlemlere burjuvazinin iki büyük partisi de ortak olduğunda kayıplar eşit ölçüde paylaşılabiliyor. Bu işin bir yanı. İkinci yanı ise CHP-AP Koalisyonunun bir kanatı, CHP kanatı, emekçi yığınları içinde "ilerici" bir imaja sahip. Emekçi yığınları içinde belli bir imaja sahip olma, alınan ve alınacak olan önlemlere emekçilerin muhalefetine yumuşatabiliyor. Bu durum ise başka bir açıklığı, başka bir güç-

süzlüğü su yüzüne çıkarıyor. Burjuvazi egemenliğini sürdürmekle birlikte, git-tikçe artan ölçüde, başta işçi sınıfı olmak üzere emekçilerin muhalefetine hesaba katmak zorunda kalıyor. Gittikçe artan ölçüde emekçi muhalefetine yumuşatabilmek için "ilerici" imajlara muhtaç hale geliyor.

Bir bütün olarak burjuvazinin gücü ya da güçsüzlüğüyle ilgili olarak söylenmesi gerekenler bunlar. Burjuvazinin iki büyük partisinin Adalet Partisi üzerinde ayrıca durmaya gerek yok. CHP, gerek yapısı ve gerekse işlevleri açısından her zaman önemli oldu. Tekrar da olsa yararlı. CHP'nin önemli tabanında demokrat öğeleri barındırmasından ileri geliyor. Bu sayıda Mehmet Aközer, Lenin'in demokrat öğelere bakış açısını inceliyor. Sosyalistler demokrat öğeleri kendi partileri içinde eritme kaygısına sahip değil. Önemli olan demokrat öğelerin kendi örgütleri içinde etkin olmaları. Sosyalistlerin Halk Partisi'ne bakış açıları böyle. Bu bakış açısı ve öz olarak CHP'nin bir burjuva partisi olması birlikte geliyor.

Halk Partisi güçlü mü? Kesinlikle değil. Örnekleri ortada. DİSK ile "işbirliği" girişimlerini başlattı. Girişimleri, DİSK'in tahrir edilmesinden önce dönüştü. DİSK'i ilkelerinden caydırmadan, DİSK'i göşist artıklarının yönetimine getirdiği bir örgüt durumuna sokmadan "işbirliği" yapmıyor. Burjuvazinin güçsüzlüğü burada da ortaya çıkıyor. Sosyalistlere küfredmediği için bir yayın organına el attı. Gazete, gazete olmaktan çıktı. Çeşitli "vaadler" ile bir takım yazılarla işbirliğine başladı. Yazılar okunmaz oldu. Böyle bir örgüte güçlü denilebilir mi? El attığı her yer güçsüzleştiren bir örgüte güçlü demek mümkün değil.

Bunun dışında güçlü ne var? Sosyalist hareketin dışındaki entelijansiya mı? Bir örnek: Sosyalizme, "entelektüel" açıdan bakan bir dergi. Son sayısında "entelektüelizin" güzel bir örneğini veriyor: Amerika'da Carter'ın seçilmesi Türkiye'de faşizmi ve özellikle MHP'nin şansını zayıflatmış. Aynı şekilde. İlgili bölüm aynen böyle başlıyor: "Ama bunun yanı sıra MHP'yi güç duruma düşüren bazı dış etkenlerin olduğu kanısındayız. Dış politikadaki sonuçlar, örneğin Amerika'da seçimi Carter'ın kazanması, politik ve askeri ittifaklarımızın yararlılığı konusunda şüpheler yaratıyor." Görünüş mü? Carter kazanırken Türkiye kaybediyor. Yazı, Carter ile Türkiye'nin kaderleri arasındaki tahteravalliyi ortaya koyduktan sonra, öze bunun "kanitlarını" veriyor, sonra da sonucunu açıklıyor: "Fakat son zamanlarda bazı çok önemli yerlerde faşistlerin ve MHP yanlılarının temizlenmesi, dış politika zorunluluklarının gönlüsüzce de olsa, devlet kademeleri içinde ağırlığını duyurmaya başlaması olarak yorumlanabilir." (Birikim, Aralık 1976, sayfa 4 ve 5) Küçük burjuva entellektüelizin, Türkiye ve dünyayı anlama ve anlatma gücünü çok iyi gösteriyor. Çünkü bu Dergi, sosyalizme, en "entelektüel" ve en "ciddi" açıdan bakıyor. Gerisini düşünmek kolay.

Küçük burjuva entellektüelizminden sonra küçük burjuva radikalizmini ele almak gerek. Uzatmaya gerek yok. Lenin, belli bir program ve özveriye sahip Rus küçük burjuva radikalizminin, narodnik hareketin, yirminci yüzyılın başlarına doğru aldığı niteliği ortaya koydu. Bayağı (vulgar) küçük burjuva radikalizmi. Söyle: "Dahası da var: Kır, çöküntü, bütünüyle parçalanmış durumda. Ve bu parçalanma ile birlikte eski Rus köylü sosyalizmi de, bir yandan, işçi sosyalizmini hazırlayarak, diğer yandan da, bayağı küçük burjuva radikalizmine doğru dejenerasyon olarak parçalandı." (Lenin, Halkın Dostları Kimlerdir, İngilizce, sayfa 134. Lenin'in bu çalışmasının Türkiye çevirisinde, Vahap Erdoğan tarafından yapılmış Sol Yayınevi tarafından basılan 1976 çevirisinde, eski Rus köylü sosyalizmi tanımlamasındaki "köylü" kelimesi, her nedense, unutulmuş. Türkçe çeviri, sayfa 156) Türkiye'de de 12 Mart öncesinde ön plana çıkan ve yükseliş çağından küçük burjuva radikalizmi, şimdi "bayağı küçük burjuva radikalizmine" dönüşmüş durumda. Lenin'in deyimi ile dejenerasyon olmuş durumda.

Bugün Türkiye'de küçük burjuva radikalizmi, ekonomik programını bir kenara atmış, eski dönemlerine göre özveriden yoksun liderlere sahip, bir hareketin imiş görünüyor. Ekonomik programdan yoksun olması, devrimci mücadelede "bayağı siyasal solanları" sıralamaktan ibaret sanması, özerlikli liderlerden uzak kalması, her hangi bir taban bulamamasına yol açıyor. Bu yüzden küçük bir grup kendi arasında sürekli olarak bölünüyor. Bir yenden belli miktarda para bulabilen yeni bir dergi ve yeni bir "hareket" oluyor. Bu gidişle Türkiye'de "halkın" kelimesiyle yapılacak isim tamlamasının kalmayacağı anlaşılıyor. Burjuvazinin de isim tamlamalarının bu kadar çok tüketilmesinden hiç bir sakayeti olmadığı görülmüyor. Bir kendi güçsüzlüğüne, bir de, küçük burjuva radikalizminin güçsüzlüğüne bakıp sevinç duyduğunu anlaşıyor.

BÜYÜK SERMAYENİN 1977 TABAN PROGRAMI İLE BİRLİKTE KARARGAHI DA AÇIKLANDI:

İŞÇİ SINIFINA KARŞI, TÜRK HÜR TEŞEBBÜS SAVAŞ KONSEYİ!..

MACOMBER - NARİN - DEMİREL.
İşveren kokteylinde sacayağılı.

— Yılbaşı masası: 60 bin TL...
İçinde bulunduğumuz haftanın "mübarek" Cuma günü gecesi Türkiye'de "bazı" masaların fiyatı bu... Sermaye sınıfının aktif-pasif defterinde mutemelen "zaruri masraflar" hanesine yansıcağ böylesine olağan harcamaları, Türkiye'nin üç büyük kentinin "hazır" görkemli eğlence yerlerine, bütün bir yılın yorgunluğunu atmanın hakkıyla olarak ilan edildi. İlan edilirken de elbette top patlatılmadı!..

Kibar adıyla "Hür Teşebbüs ruhu" nun yeni yıl hazırlıkları hiç de yılbaşı geçesinde düşülmüyor çünkü...
Ancak 1977 yılının Türkiye kapitalizmi için önemli bir dönüm oluşturduğu gerek.

Geçtiğimiz hafta, boydan boya, işbirlikçi sermayenin Türkiye'de işçi sınıfına, emekçi kitlelere, ilericiler yurtsever aydınlarına, ülkenin tüm demokratik kazanımlarına karşı girişeceği ekonomik, politik saldırının ana hatlarının gözden geçirilmesi ve bunun üstü kapalı ifadelerle kamu oyna açıklanmasıyla geçti.
Sermaye örgütlerinin çeşitli vesilelerle yaptığı açıklamalara üstüne basılarak tekrarlanan en dikkat çekici noktaya oldu:

— 1977 yılı, seçim yılı olması dolayısıyla ekonomik ve siyasal açıdan daha da çetin geçecek!..

HEDEF İŞÇİ SINIFI

Ancak, büyük sermaye temsilcileri "çetin" geçecek bir yıla ilişkin hazırlıklarını açıklarken hiç de "metin" olmadılar. Yaptıkları açıklamaların satır aralarını, sırfasal baskı, tehdit ve saldırı esaslarını ağırliklarıyla süslediler!..

Haftanın başında, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun 14. kuruluş yıldönümü dolayısıyla kuruluşun Ankara'daki yeni binasında yapılan kokteyde, Konfederasyonun Genel Başkanı Halit Narin, bugüne kadar politikada "münezzeh" kalan "işverenlerin de artık siyasete ağırlık koyacaklarını" açıkladı!..

MC'nin başkanı Süleyman Demirel, ABD'nin Ankara Büyükelçisi Macomber ve çok sayıda hatırı sayılır zevatın da hazır bulunduğu kokteyde, ayrıca yeni bir kuruluşun doğumu da açıklandı: "Türk Hür Teşebbüs Konseyi!.."

KARARGAHIN YAPISI

Ticaret, Sanayi ve Ticaret Borsaları Birliği, İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Ziraat Odaları Birliği, Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu ile Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneğinde seçilerek 30'ar temsilciden oluşacak 150 kişilik konseyin Başkanlar Komitesi, üye kuruluşların başkanlarından oluşuyor. Konsey başkanlığı ise her yıl sırayla, üye kuruluşların başkanları tarafından doldurulacak.

Halit Narin, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yönetim Kurulu Başkanı olarak Konseyin ilk başkanlığına yükleniyor...

Geçtiğimiz yıl yapılan Odalar Birliği genel kurulunda düşünce tohumları atılan ve aynı kongrede bizzat sermaye temsilcileri ağzıyla "Savaş Konseyi" olarak nitelendirilen konseyin kuruluşunun aile ferdi bir örgütün doğum yıldönümünde müjdelenmesi ise bir başka "mutlu" raslantı oluşturuyordu!..

SERMAYEYE ÇELENK

İşveren kokteylinde yudumlanan mutluluklar bu kadarla da kalmıyordu. Günün "mana ve ehemmiyeti" ne, bedenlerini taşıyabilenlerin yanısıra herhalde "elde olmayan nedenlerle" bizzat gelemeyenler de vardı. Onlar da, ancak çeşitli yollarla tebriklerini ve iyi niyet dileklerini iletebiliyorlardı:

DISK üst yönetiminin başı Kemal Türker bunlar arasındaydı.

Türker, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonunun 14. kuruluş yıldönümü münasebetiyle verilen yeni binadaki kokteyle gelememişti ama çok sayıda çiçek yumaklarından oluşan iri bir çelenk, sahibinin adresine göndermeyi ihmal etmemişti!..

Aslında DISK üst yönetiminin büyük başının, azılı bir sermaye örgütünü kuruluş yıldönümüne bir çelenkle kutlaması bu saatte artık ilginç de değildi.

İlginç olan nokta, çelişik renklerle desenli bir örtü altında barındırılmaya çalışılan objektif "birlik ve beraberliğin" artık saklanması zahmetine değerde bulunmamasıydı!..

DGM'lere karşı işçi sınıfının "Eylül direnişi" ne karşı saldırıda en çok barut harcayan sermaye örgütlerinin başında gelen kısa adıyla "TİSK" e çelenk göndermenin ilginç olan tek yanı belki de

buydu!..

BURSALI İŞÇİLER

İlginç raslantılar daha da devam etti. Bunlardan biri hafta sonuna doğru meydana geldi. DGM'lere karşı direndikleri için işyerlerinden atılan ve mahkemelere verilen DISK'e bağlı Bursa işçileri hakkındaki dava sonuçlandı. Yargılanan tüm işçiler beraat ettiler.

Bursa işçileri yasalara karşı geldikleri gerekçeyle tutuklanmışlar, baskı görmüşler, işlerinden atılmışlar ve mahkemeye yargılanmışlardı ama sonunda beraat etmişlerdi.

DGM'lere karşı sınıfsal direnişte, ekmeğinden edilen işçi sınıfının en diri, en bilinci unsurlarına, DISK üst yönetiminin büyük başı tarafından "belâ" yaftası biçildiği henüz unutulmamışken, bir sermaye örgütünün kuruluş yıldönümüne gönderdiği çelenğin ifade ettiği anlamı açıklaması, kendisinin ve benzerlerinin de yer aldığı "insani ilişkiler" tablosunun boyası yelmeyecektir.

Sosyalist hareketin Türkiye'de 1976'larda ulaştığı gürbüz potansiyel, sendikalizm direksiyonunu mahkum edecek netliğe ve sermaye işbirlikçiliğinin şanzamanını dağıtacak güce erişmiştir.

TALAN PROGRAMI

Geçtiğimiz hafta, yeni yılın, sınıflar adına "çetin" geçeceği ilan eden sermaye temsilcilerinin demec ve açıklamaları bir yana, bulunduğumuz ayın ilk günü Resmi Gazetede yayımlanan 1977 Yılı Programında, büyük sermayenin 1977 tabanlı kanadı kasasına yağacak yeni talan ve yağma esasları yer alıyor...
Programda "Kalkınmada Öncelikli Yörelere" başlığı altında yer alan bölüm içinde göze çarpan bir yenilik ilginç.

Kalkınmada öncelik tanınan iller arasında adı geçen "Kırklareli" DPT den habersiz olarak Başbakanlıkta bir kalem oynatmasıyla listeye dahil edildi.

İlk bakışta çoğu kişiye "İyi ya, bırak Kırklareli de kalksın" dedirtebilecek değişiklik, İstanbul sermayesi için hemen yanbaşında bulabileceği teşvik kolaylıklarını kapsıyor.

Kalkınmada öncelikli yörelere sahip oldukları görünür muafiyeti, gelir vergisi tahsilatındaki önemli indirimler, ithalat ve kredi temini gibi kolaylıklardan İstanbul sermayesi yararlanacak.

Önceki yıllar "Kalkınmada Öncelikli Yörelere" listesinde Trakya adına yer alan Çerkezköy'den, İstanbul sermayesi alarazını aldı. Çerkezköy'ün arazileri başta Halit Narin olmak üzere yağma edildi. Salt spekülasyon amaçlarla kuşatılan Çerkezköy'de yağmalanacak şimdilik bir şey kalmadı.

Kitabına uygun olarak bugüne kadar sürdürülen oyun bu yıl Kitabı uydurmaksızın sürdürüldü.

TRAKYA AÇILIMI

Bilindiği gibi Beş Yıllık Planlarda kalkınmada öncelik sağlanacak yörelere saptanması yetkisi DPT'ye verilmiştir.

DPT, 1973 yılında yaptığı bir araştırmayla 67 il seçtik ana grupta toplamış ve bir gelişmişlik sırası saptamıştı.

Bununla ilgili olarak 36 il öncelik listesine oturtulmuştu.

Saptanan 36 ili sırasıyla, 3/7 sıra numarasıyla Muğla, 38 sıra numarasıyla Nevşehir ve 39 sıra numarasıyla Kırklareli izlemekteydi.

DPT'den habersiz olarak Başbakanlıkta yapılan eklemeye göre Muğla ve Nevşehir atlanıyor listeye Kırklareli ekleniyordu.

Daha önceki yıllar listeye yer alan Çerkezköy'ün listeden çıkarılmasının sebebi açıktı. Ama Kırklareli'nin listeye alınmasının altındaki amaç da açıktı.

Sektörel teşviklerden alabildiğine yararlanılan İstanbul büyük sermayesi, yerel teşviklerden yararlanmaya da ihmal etmiyor. Trakya'ya açılma zorunluluğunun hemen burjuva ucunda yer alan Kırklareli'nin "kalkınma önceliği" niteliğini yağmalama işiyle 1977 yılı programında yapılan kanunsuzluk böylesine bir soygun hareketine imkân veriyordu.

TERS - YÖZ

Düzenbazlığın yapıldığı günler denk getirilen şu açıklama, "Hür Teşebbüs Konseyi" kuruluş başkanları adına yapıldı:

"Atatürk ilkelerine bütün kalbiyle inanma" önsözleriyle başlayan açıklama, usulen Anayasaya "misafir" oluyor, şöyle devam ediyordu:

"— Anayasada öngörülen temel hak ve hürriyetleri zedeleyen her türlü hak ve hürriyetlere saygılı, karma ekonomi prensibine bağlı, mülkiyet ve miras haklarını savunan Türk Hür Teşebbüs Konseyi, ülkemizin ekonomik kalkınması, tarım ve diğer sektörler arasında dengeyi bir gelir dağılımı sağlanması, sosyal adalet ve sosyal güvenciliğin yaygınlaştırılması, çalışma barışı içinde çetin şartların iyileştirilmesi için elinde bulunan imkanları milli birlik ve beraberlik şuru çerçevesinde kullanmaya hazır ve kararlıdır."

İlk önerildiği günlerde, işçi sınıfına karşı kurulacağı saklanıyorsa ve baştan bir karşı lisan savaş konseyi biçiminde formüle edilen konseyin kuruluş bildirisi bir bakıma tepe üstü duran ve birbirinden virgüle ayrılan geçreklere yanıtıydı. Söylenen her ilke, alınıp ayaküstü konuşulca ortaya "çetin" geçeceği belli olan 1977 yılında sermayenin sırfsal saldırı plan ve hedefleri çökürdü..."

CHP PRESİ..

Büyük sermaye "çetin" geçeceğini ilan ettiği 1977 yılına hücum borusunu geçtiğimiz hafta çıkararak girenken CHP'yi "sola karşı" daha çok güvenli kılaacak talep ve önerilerle preslemeye devam ediyor.

Yerinden çok yeniden şikayetçi hale getirilen CHP'ye uygulanan pres, en çok MC içi sürüşmelerin kuvümler noktalarına denk geliyor. CHP'nin bu durumundan en usulca yararlanan da: MS..."

Bu arada, dün kadar MSP'ye demediğini bırakmayan "ilerici" kalemilerin kilavuzluk yarışması, MSP'yi cephe bekledini birba edecek düzeylere vardırırlarak sürdürülmüştü.

CHP bildiri ve açıklamalarında olduğu gibi, parlamento çalışmalarında kürsüye çıkan parlamenterlere de titizlikle hatırlatılan nokta; MSP'ye çatılmaması!

"Çok önemli" diyerek altı çizilen uyarının en çok farkında olanlar ise MSP'liler!

Yaklaşık seçimlerde bir yıl kadar önce CHP yönünden gelen eleştirilerin çarpıcı usturupluluğu ot tıkayan MSP politikası, taktisyenlerinin başarısından çok, CHP taktisyenlerinin ve "ilerici" kalemlerinin ferasetinden kan yardımı alıyor!

CHP kafesine marul uzatan bir başka elin sahibi de CGP...

CHP Merkez yönetiminin "güven verici" yapısından duyduğu huzuru, MC ortaklığı içinde daha rahat hareket etmeye kolaylığı sağlayan Feyzioğlu, yeri sırası geldikçe MC'den hoşnutsuzluğunu da saklamayarak yürüyor.

Muhtemel CHP iktidarının kepenk aralığından uzanan kariyerizm ve ticari tıramanış ufkunun cazibesine kendini kaptıran bir kısım "ilerici" kalem erbabının orkestra eşliğinde CHP yönetimi, demokratik mücadelenin tutarlılığı açısından uzaklaşmağa hız veriyor.

"SOLCU" GAZETE OKURLARI

Bu görünüm rahatlığında cephe saldırısı her alanda devam ediyor.

1977 seçimlezninkendi adına taşıdığı zoru bilen MC'nin geçtiğimiz haftanın başından itibaren Ankara'da giriştiği yeni bir harekât ilginç.

Bakentin mahallelerinde gazete bayileri ve dağıtıcıları bir takım kişiler tarafından sorguya çekiliyorlar. Kendilerini "milliyetçi" diye tanıtan "görevliler" hangi evlere hangi gazetenin verildiğini saptıyorlar. Sokak numarası ve apartman dairesi itibarıyla saptanan "solcu" gazete aboneleri daha sonra ismen tesbit ediliyorlar.

Seçmen kütüklerinin hazırlanmasında çevrilecek dolap adına yürütülen iş-

leme geçtiğimiz haftadan itibaren Ankara'da bir çok mahallede gözlemlendi.

ANTALYA'DA BİÇAK IZLARI

Önceki hafta Antalya'da grevci pil işçilerine saldırı yapıldı.

14 aya yakın bir zamandır Antalya Pil fabrikasında sürdürülen greve karşı kanlı bir saldırıya geçildi. Saldırı, önceki haftanın Cuma günü yapıldı. Aynı gün Antalya'ya MKE Genel Müdürlüğü Toplum Münasebetleri Müdürü Atilla Atasoy'un gelmesi, saldırının direktif merkezini ele verdi.

Fabrikanın önündeki grevci işçilere karşı, işverence kiralananmış kişiler bıçaklı bir saldırıya geçtiler. Saldırı işveren usakları grevci işçiler arasında grev gözcüsü Hüseyin Yılmaz'ı yüzünden bıçakla yaraladılar. Ayrıca fabrika içinden grevci işçilere ateş açtılar.

Polis, grevci işçilere yapılan saldırıya seyirci kaldı. Polis neden sonra olaya müdahale etti ve alışılmış biçimde grevci işçileri karakola götürdü.

Saldırılarından Hüseyin Gedik, M. Ali Bodur ve Unal Bütün hakkında tutuklama kararı olmasına rağmen adı geçen kişiler işveren tarafından fabrikada saklandılar.

İşveren tarafından grevci işçilere saldırtılmak üzere kullanılan bir kısım kandırılmış kişiler, bu arada işverene bir muhtıra verdiler. Bunlar işverene "Ya bu greve anlaşma yaparaksan verin, ya da bizi başka fabrikalara atayın" dediler. Bu kişiler işverenden üçüncü olarak kendilerine "süresiz izin" verilmesini istedikler. İşveren bir ölçüde bu son isteği uyguluyor.

Bu arada iş akitleri feshedilen grevci işçilerin yerine fabrikaya komando alma çabaları sürüyor...

Ancak pil fabrikası grevçileri her türlü yasa dışı baskı, sindirme ve şiddetle karşı yılmadan, yiğitçe direniyorlar.

KALDOR MU SOLCU, CHP Mİ?

CHP GENEL BAŞKANI ECEVİT ANKARA'DAKİLER DE YARARLANSIN DIYE KALDOR'U ANKARA'YA DAVET ET-Tİ. ANKARA'DA DÜZENLENEN TOPLANTIDA CHP'NİN İLE-RI GELEN İKTİSATÇILARI KALDOR'A ŞU SORULARI SOR-DULAR:

- TOPRAK REFORMU GEREKLİ MİDİR?
- NASIL YAPILIR?
- ÖDEMELER DENGESİ NASIL KAPATILIR?
- ÖZEL KESİMİ VERGİLENDİRELİM Mİ?
- ENFLASYONDAN KORKALIM MI, KORKMAYALIM MI?

Geçenlerde Türkiye'ye gelen İngiliz iktisatçı Nicholas Kaldor, CHP tarafından adeta "kayıldı."

Sosyalist aydınları "CHP programını anlayamamak"la suçlayan, yeni programı her derde deva "özgün bir eser" olarak gören CHP'nin, yine de bu "eser"i beğendirmeye ihtiyacı duymadığı Kaldor'la yapılan görüşmelerden ortaya çıkıyor. Milliyet Gazetesinde yer alan habere göre Kaldor'la yapılan toplantıya katılanlar, "Kaldor'un yeni CHP programını beğendiği izlenimini edinmişler". Kaldor'un bıraktığı bu "izlenim"den sonra artık CHP'nin program konusunda kimseye laf söyletmemesi gerekiyor.

Yeni programı Kaldor'a beğendirerek büyük bir uluslararası başarı kazanan CHP'liler, Ankara'da yapılan toplantı sonucunda iktisat ve solculuk anlayışlarını da ortaya koydular.

CHP'li iktisatçıların ve diğer aydınların iktisat ve solculuk anlayışları, Kaldor'a sordukları sorularla ortaya çıktı. CHP programının "ulusal" ve "kendine özgü" niteliklerine toz kondurmayan CHP'liler, Kaldor'a önce "Toprak reformunun gerekli olup olmadığını ve nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğini" soruyorlar. Bu soruya Kaldor "toprak reformunun gerekli olduğunu inanıyorum" cevabını vererek CHP'li ilerici iktisatçıları rahatsızlıyor. Reformun "nasıl gerçekleştirileceği" sorusuna ise Kaldor şu cevabı veriyor: "Parlamentoda çoğunluğu alırsınız ve yaparsınız". Şimdi Kaldor'un önerileri gereğince CHP'nin Parlamento'da çoğunluğu alması bekleniyor.

CHP'li ilerici iktisatçıların merak ettikleri ve öğrenmek istedikleri, yalnızca toprak reformu değil. Bir de ödemeler dengesindeki açığın CHP'lileri endişelendirdiği anlaşılıyor. Bu endişelere Kaldor'un verdiği cevap şöyle: "Açığınızı kapatmak için elinizden geleni yapınız, ancak kapatamazsanız bundan endişe duymayın."

CHP'nin toprak reformu ve ödemeler dengesi açığı gibi konulardaki endişelerini gideren Kaldor, başka tereddütlerine de karşılık buluyor. Örneğin CHP'li iktisatçılar "devletin ürettiği ve özel sektörün kullandığı ara malların fiyatlarını yüksek mi yoksa düşük mi tutmaları gerektiğini" Kaldor'a soruyorlar. Ce-

"Ara malları fiyatlarının ucuz olmasında devletin özel sektöre gerekli bir subvansiyonudur."

Kaldor'un CHP'ye verdiği "solculuk" dersi, yalnızca devlet subvansiyonlarına ilişkin değil. CHP'nin vergilerin tam olarak toplanması halinde "özel sektörün yatırım için fon olanaklarının azalacağı" yolunda bir endişesi daha var. Özel sektör vergilendirilmesine ilişkin bu endişeler karşısında Kaldor "cari harcama vergisi alın" diyor.

CHP'nin ünlü iktisatçıları Kaldor'a son olarak "enflasyondan korkalım mı korkmayalım mı" diye soruyorlar. Kaldor'un cevabı şu oluyor: "Belirli bir düzey üzerindeki enflasyon ekonomiyi mahveder, dikkatli olmak gerekir."

Bu aydınlatıcı soru-cevap seansı sonucunda aydınlanan CHP'li aydınların iktidara gelirlere en azından ekonominin mahvolmaması için enflasyon hızını dikkatle "izleyeceklerine" şimdiden inanmak gerekiyor.

Milliyet Gazetesinde yer alan CHP'li uzmanlar ile Lord Kaldor arasındaki soru-cevap seansı böyle oldu. Bir de Kaldor'un CHP programı ile ilgili görüşlerinin öyküsü var. Milliyet Gazetesinde yazılmayan öykü.

Kitaplara sığmayan, hiç bir yerde benzeri olmayan CHP programıyla ilgili olarak Kaldor'dan "beğeni izlenimi" almak kolay olmadı. CHP yöneticileri, Lord Kaldor ve karısı Ankara'ya getirildiler. Toplantıdan önceki akşam CHP'li bilim adamları ve CHP lideri Ecevit ile birlikte yemek yendi. Bu yemekte Ecevit'in en son beyin takımının başkanı Cahit Kayra da bulundu. Yemekte Kaldor'a yeni CHP programı anlatıldı. Kaldor, "programı beğenmediği" izlenimini verdi. Özellikle halk sektörü, köy-kent ve öz yönetimi "anlayamadı". Bu anlayışsızlığını da CHP yöneticilerine bildirdi. Yemek ve gece böyle kapandı.

Bir gün sonraki toplantıda ise Kaldor biraz daha "anlayışlı" davrandı. "Gece düşünüp halk sektörü, köy-kent ve öz yönetimi ile neyin kastedildiğini anlamaya başladığını" söyledi. Böylece, Lord Kaldor'un "programı beğendiği izlenimi" ortaya çıktı. Bu "izlenim" Milliyet'e duyuruldu. CHP de büyük bir "başarı" elde etmiş oldu.

Hüseyin Yılmaz: Yüzünde halan iz, sermayenin bıçak izi...

"NARODNIKLER, İŞÇİLER YALNIZCA POLİTİK RADİKALİZME ÇEKMENİN ANCAK İŞÇİ AYDINLARINI İŞÇİ YIGINLARINDAN KOPARMAYA VE İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİ GÜÇSÜZLÜĞE MAHKUM ETMEYE YARAYACAĞINI ANLAMAYI REDDEDEREK HALA SOSYALİSTLERLE KAYNAŞMA VE İTİFAKTAN SÖZ EDİYORLAR. OYSA İŞÇİ SINIFI HAREKETİ, ANCAK İŞÇİ SINIFININ ÇIKARLARINI TAM OLARAK VE HER YOLDAN SAVUNMAKLA, SERMAYEYE KARŞI, ONUN UŞAKLARINI HEDEF ALAN POLİTİK MÜCADELELERLE KOPMAZ BAĞLARI OLAN BİR EKONOMİK MÜCADELEYE GİRİŞMEKLE GÜÇLÜ OLABİLİR. TÜM DEVRİMCİ UNSUKLARIN "KAYNAŞMASI", FARKLI ÇIKARLARIN TEMİLCİLERİNİN AYRI AYRI ÖRGÜTLENMESİYLE, VE ÖZEL DURUMLARDA İKİ PARTİNİN ORTAK EYLEMLERİYLE, ÇOK DAHA İYİ BAŞARILABİLECEKTİR."

"SON ZAMANLARDAKI TOPLUMSAL YAŞAMIZIN EN TIPİK VE ÖNEMLİ OLGULARINDAN BİRİ -GENEL OLARAK KONUŞURSAK- NARODİZMİN KÜÇÜK BURJUVA OPORNİZME HALİNDE YOZLAŞMASIDIR."

MEHMET AKOZER

Tekellerin ve gerici güçlerin saldırılarının yoğunlaştığı, tekeli sermayenin egemenliğinin emeğiyle yaşayan herkesi toplumun ezici çoğunluğunu baskısı altında tuttuğu günümüzde, bütün dünya da, bütün ilerici ve demokratik güçlerin bu egemenliğe karşı eylem birliği zorunludur. Bütün kapitalist dünyada olduğu gibi Türkiye'de de böyledir. Bu eylem birliğinin nesnel koşulları, kapitalizmin gelişmesi tarafından güçlendirilmektedir. Sosyalistlerin, demokratların, ilericilerin bilinci çabalayarak, bu birliği özel koşulları da yaratmak kaçınılmaz bir görevdir. Ancak, bu görevin yerine getirilmesi, birliği hangi koşullarda yaratılabileceğinin çok iyi kavranmasına da bağlıdır.

Tekellere ve gericiğe karşı eylem birliğinin zorunluluğunun, pekçok demokrat tarafından daha yeni yeni, günümüzde düşünülmeye başlanmasına karşılık, bilimsel sosyalizm bu konuyu gelişiminin hiçbir döneminde ihmal etmemiştir. Bilimsel sosyalizm, bunu koşulları zorlamasına bakarak, pragmatik bir açıdan değil, ilkelerinin bir sonucu olarak ele almıştır. Diğer demokratik akımlar ise, varlıklarının uzun evreleri boyunca, ya sadece birlik ya da sadece ayrılık sorunuyla ilgilmişlerdir. Birlik söz konusu olduğunda, bu genellikle ilkesiz, şekilsiz bir bütünleşme olarak düşünülmüş; ayrılık söz konusu olduğunda ise mutlak, değişmez bir olgu olarak görülmemiştir. Bu iki eğilim de, bilimsel sosyalizm dışındaki demokratik hareketlerin, işçi sınıfına ve onun politik hareketine karşı beslediği olumsuz düşüncelerin sonucu olmuştur. Bilimsel sosyalizm ise, diğer demokratik güçlerle birlik ve ayrılık sorunlarının her ikisini de, bütün dönemlerde, karşılıklı ilişkileri ve eşit ağırlıklı içinde ele alan tek hareket olmuştur. Daha *Manifesto* aşamasında, bilimsel sosyalizmin kurucuları, sorunun ikili yönünü bütün açıklığıyla ortaya koymuşlardır (Bk. *Manifesto*, Bölüm IV, Komünistlerin Varolan Çeşitli Muhalefet/Partilerine İlişkin Durumu).

"HALKIN DOSTLARI" KİMLERDİR?

Bilimsel sosyalizmin sorunu bu tarzda ortaya koyuşu, büttünel dünya görüşünün bir parçasıdır. Bilimsel sosyalizm, kendisinin ortaya çıkışını, kapitalist

toplumdaki diğer politik hareketlerin gelişmesinden ayrı olarak değil, onunla ilişkisi içinde ele almıştır. Marksizmin 19. yüzyıl ortalarında ortaya çıkışı gibi, Leninizmin doğuşu da, diğer politik akımların eleştirisinden geçmiştir. Marksizmin, Rusya'nın gerçeklerine uygulanması, her türden küçük burjuva sosyalizmine karşı verilen çetin bir mücadele ile gerçekleşmiştir. Leninizmin ilk klasikleri de böylece ortaya çıkmıştır. "Lenin, marksist teoriye dayanarak Rusya'nın diğer kapitalist ülkelerle aynı yasalar uyanca geliştiğini gösterdi. Birçok temel çalışmada, vardığı bu sonuçun bilimsel gerekçelerini verdi. Bu çalışmalar sırasında, "Halkın Dostları Kimlerdir ve Sosyal Demokratlara Karşı Nasıl Savaşılmalı" ve Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi gibi yapıtlar bulunmaktadır. Gerçekten de Rusya kapitalist yolda idi ve işçi sınıfı başlıca devrimci güç haline geliyordu. Bu nedenle, "özgün", yani küçük burjuva sosyalizmin savunucuları olan narodniklere karşı mücadele verilmesi gerekiyordu. Ancak Lenin, daha narodizme karşı darbelerini indirirken, bir başka tehlikenin de farkındaydı. Bu tehlike, marksizmi, Rusya'da kapitalizmi alaylayıp pullamada kullanma girişimleriydi. Bu da başka bir kavga, bu kez, Marx'ı adanmış bir liberale dönüştürmeye çalışan "Legal Marksistler" ve genç işçi sınıfı hareketini politik bakımdan körletmeye çalıştığı "ekonomistler" e karşı bir kavgayı gerektiriyordu. Görüldüğü gibi, Leninizm, Marx ve Engels'in devrimci öğretilerini savunma mücadelesinde biçimlenmeye başladı. Bu, Lenin'in hayatının 30 yılını verdiği, Rusya'da devrimin hazırlanmasının başlangıcıydı." (L. I. Brejnev, Lenin'in 100. doğum yıldönümü üzerine konuşmasında The CPSU Struggle for Unity of All Revolutionary and Peace Forces, s. 160 161)

Bu yazıda, Lenin'in "Halkın Dostları Kimlerdir" yapıtının, bilimsel sosyalistlerle küçük burjuva demokratları arasındaki ilişkiler bakımından taşıdığı önem üzerinde durulacak. Ancak, bu noktanın açıklanmasına geçmeden, kitabın bu konuda olanak verdiği bazı genel sonuçlara önceden değinmekte yarar var.

TARTIŞMA HERKESİN GÖREVİ

Lenin'in yapıtı, bilimsel sosyalistlerin demokratlarla ideolojik ayrılıklarının ortaya konmasının, bilimsel sosyalizmin doğası gereği olduğunu ortaya koymaktadır. O'na göre kitabının tek amacı da budur. Ancak bilimsel sosyalizmin, ayrılıkların ortaya konmasını yalnızca kendi sağlığını korumak için değil, daha da çok, tarihsel gelişimin doğrultusunu yığınlar tarafından kavranması için istediğini, yine aynı yapıtı ortaya koymaktadır. Aynı noktaların ortaya konması, bilimsel sosyalistlerin, toplumların somut durumunun nesnel olarak

DEMOKRATLARLA

gelişme yönüne koyduk. Teşhisler, diğer demokratik hareketlerin bu konudaki ütopik vb. görüşlerinin karşılaştırılması içerir. Bu yüzden de bilimsel sosyalistler, ideolojik tartışmayı, bütün demokratik unsurlar için isterler. Bu tartışmayı, yalnız kendilerinin bir "haklı" olarak değil, bütün demokratların daha başarılı eylemleri için gerekli bir unsur olarak görürler. Aşağıda görüleceği gibi, amaç, belirli görüşlerin empoze edilmesi, diğer demokratik hareketlerin sosyalist hareket içinde eritilmesi değildir. Amaç, aynı noktaların ortaya konması yoluyla yığınlar bilincinin hızlandırılması olduğuna göre, bunun, eylem birliğinin ele alınmasına en ufak bir bölge düşürmeyeceği açıktır.

Bu bakımdan Lenin, narodniklerle girdiği tartışmanın, soyut kavramların empoze edilmesiyle ve sektelekle, dogmatizmle bir ilişkisi olmadığını özellikle belirtir. Şöyle der: "Bir öğretinin en yüksek ve tek ölçütü gerçek toplumsal ve ekonomik gelişme sürecine uygulanıyor olduğudur dogmatizm; görev, proletaryanın örgütlenmesini iletlemek olduğunda da sekteleğe yer yoktur." ("Halkın Dostları" Kimlerdir ve Sosyal Demokratlara Nasıl Savaşılmalı? Progress Publishers, Moskova, 1966 s. 168). Görüldüğü gibi Lenin, sekteleşimin panzehiri, kitlelerin örgütlenmesini esas almaya bağlanmaktadır. Yoksa, kökünden farklı ideolojik görüşlerin kaynaşmasına çalışmakta değil.

BAŞKALARINI KENDİ İÇİNDE ERİTMİYİ KİM İSTİYOR?

"Halkın Dostları Kimlerdir?", devrimci akımların sosyalizm içinde eritme amacının, Lenin'e bütünüyle yabancı ol-

duğunu ortaya koymaktadır. Tersine bu erimeyi isteyen, Lenin'in temsil ettiği Rus marksistleri değil, onların dışında olanlardır. Lenin ise, demokratlarla sosyalistlerin, marksistlerin birbirleri dışındaki varlığını inkâr etmeye yanaşmamaktadır. O'nun önerisi, bunun tam tersine, marksistlerle demokratların ideolojik ve politik alanda birbirlerinden net çizgilerle ayrılmasıdır. Hatta O'na göre, narodniklerle giriştiği tartışmanın tek yaran da budur. Bunu şöyle belirtir: "(Narodnik görüşlerin eleştirisi) Rusya'nın toplumsal gelişmesinin, demokrasi ve sosyalizmin ayrılmaz ve bölünmez bir bütün halinde kaynaştığı döneminin bir daha geri gelmemek üzere geçtiği konusunda en çarpıcı ve en inandırıcı kanıt sağlamaktadır. Rus sosyalistlerinin hâlâ yer yer takılıp kaldıkları ve teorilerini ve pratik çalışmalarını ve zararlı biçimde etkileyen, Rusya'da demokratlarla sosyalistlerin görüşleri arasında hiçbir net farklılık olmadığı düşüncesinin, bugün kesinlikle hiçbir temeli yoktur." (s.141)

Buna karşılık, Lenin'in, bu tartışmadan, taraflardan herhangi birinin varlığına son vermesi amaçlanmadığı, kitabın son bölümlerinde büyük açıklık kazanır. Lenin, bu bölümlerde, demokratik akımların, bağımsız olarak kendi içlerinde bütünleşmesinin sağlayacağı yararları ortaya koyar. Lenin'e göre, marksistlerin narodnikler karşısındaki eylemi, bu süreci kolaylaştıracaktır. Bu sürecin, Rusya'nın "özgün" "liğin" dem vuran görüşlerin yerine "demokratik taleplere ilişkin kalıcı bir program" dayanarak gerçekleştirilmesine ortam hazırlayacaktır. "Sosyal demokratlar (Rus marksistleri) böyle bir demokratik partinin oluşmasının ilerici doğru yarıları bir adım olacağına inanırlar, onların anti-narodnik faaliyeti bu adımı

BİRLİK İÇİN MÜCADELE

ilerletecek, eski önyargı ve efsanelerin kazanmasını, sosyalistlerin marksizmi bayrağı altında toplanmasını ve öteki gruplar tarafından bir demokratik partinin oluşmasını ilerletecektir." (s. 162). Lenin'in bu yaklaşımı, bilimsel sosyalist hareketin, başta sosyal demokratlar olmak üzere diğer demokratik hareketlere karşı tutumunun bugün de dayandığı temel ilkedir. Bu nokta belirledikten sonra, Lenin'le narodnikler arasındaki tartışmanın özüne daha yakından yaklaşılabilir.

YÖNTEMSİZLİĞİN YOZLAŞMASI

Lenin'in bu tartışmasının özü iki temel noktada toplanabilir. Birincisi, Lenin, narodniklerin Rus toplumunu incelemeye yöntemlerini ve bundan çıkardıkları eylem önerilerinin, Rus toplumunda sömürü ilişkilerini ortadan kaldıracak nitelikte olmadığını ortaya koyar. Bu arada, narodnik önerilerin, dar küçük burjuva niteliğinden ötürü, sadece ülkede kapitalizmin daha güçlü gelişmesine yol açacağı ortaya çıkar. Tartışmanın bu bölümü, Rusya'nın kapitalist doğrultuda geliştiğinin geniş verileri dayanarak kanıtlanması sonucunu verir. Narodnik teorisyenlerin, kapitalist sömürü ağı dışında vassaydıktan küçük üreticilerin, "özgün" bir yaşam biçimini yansıtmadığı, sadece kelimenin "kategorik" anlamıyla "küçük burjuva" yığınları oldukları ortaya konur.

Lenin'in narodniklerle giriştiği tartışmanın ikinci yönü, en az birincisi kadar önemlidir. Bu yön, narodnizmin geçirdiği evrimle ilgilidir. Lenin, "bir sosyalist köylü devrimin olabilirliği inanca" olarak başlayan eski Rus narodnizminin, belirli bir süreç sonucunda, "küçük burjuva oportünizmi halinde yozlaşmış" dikkati çekmektedir. (s. 134-144). Lenin'e göre bu yozlaşma, narodniklerin benimsediği bakiş açısından zorunlu sonucudur. Lenin bu süreci şöyle özetlemektedir: Köylülüğün "komünist öğütçülerine" inanca dayanan ilk narodnik program, köylülüğün dayandığı üretim ilişkilerinin ve onun küçük burjuva niteliğinin ortaya çıkmasına olanak veren bir yöntemin olmaması nedeniyle, kapitalist toplumun sınırları içinde köylülüğün durumunun "iyileştirilmesi" amaçlayan bir programa dönüşmüştür. Ancak narodnikler, köylülüğün durumunun "iyileştirilmesi"ni amaçlayan önerilerini, aslında sadece meta ekonomisinin daha hızlı gelişmesini, yani köylerin daha çok kapitalizmin ağına sarılmasını istemiş oluyordular. Böylece de, Rusya'da, kapitalizmin daha hızlı gelişmesinden yana burjuva kesimlerinin yedek gücü haline geliyorlardı. "Hareket noktasının tam karşıtı sonuçlara yol açılıyor", yalnızca radikal burjuva demokrasinin çıkarları ifade" edilmiş oluyordu (s. 147).

KÜÇÜK BURJUVAZİYİ İTMEK DEĞİL, ONUNLA BİRLEŞMEK

Narodnizmin, hareket noktasının tam karşıtıma ulaştığı gösterecek Lenin ve Rus marksistleri, narodniklerin kendilerine yönelttiği bazı "uşlaşma"ları da karşılığın vermek ve marksistlerin köylü kitleleri karşısındaki durumunu açıklamak olanağını buldular. Narodnikler, marksistleri, köylü kitlelerini sömürmeye terketmek ve köylülüğün aleyhine işçi sınıfını savunmakla suçuyorlardı. Lenin ise, yaptında, köylüler, küçük burjuva üzerindeki sömürünün, kapitalizmin gelişmesinden kaynaklandığını ortaya

koymaktadır. Lenin, marksistlerin, kırdıkları komünal sisteme ve köylülüğün "komünist öğütçüsü"ne ilişkin hayalleri yıkmakla, gerçekte, işçi sınıfının bütün ezilenleri birleşmesinin yolunu hazırladıklarını belirtmektedir. Bunu da şu sözlerle yapmaktadır: "Rus sosyal-demokratları (marksistleri), kırdığımızdan onu süsleyen hayali çiçekleri kopuyor, idealleştirmelere ve fantazilere karşı savasıyor ve "halkın dostları"nın kendilerini övüyor nefret etmesine yol açan yıkıcı çalışmalarını sürdürüyorlarsa, bunu köylülük yığını bugünkü baskı, adım adım yokolma ve kölelik durumunda kalması için değil, proletarya çalışan halkı her yerde ne tür zincirlerin bağladığını, bu zincirlerin nasıl dövüldüğünü kavraması ve onlara karşı çıkabilmesi, onları fırlatması ve gerçek çiçeğe uzanabilmesi için yapıyorlar." (s. 107).

Lenin'in sorunu koyuş biçimi, bilimsel sosyalistlerin, işçi sınıfının rolünü ön plana çıkarılmasının, diğer ezilen sınıf ve tabakaların rolünü inkar etmeyi değil, proletaryanın onları birleştirmeye görevini gerçekleştirmeye amaçladığını ortaya koymaktadır. İşçi sınıfının küçük burjuva karşısındaki, onun politik temsilcileri karşısındaki tutumunun, şerhler değil, birlik olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Çünkü köylülüğün, onu ezen ortaçağ kalıntılarına ve gericileşme karşı mücadelesi, bunun için sürdüğü demokratik talepler, işçi sınıfının burjuvaziyeye karşı mücadelesini kolaylaştırmaktadır. Lenin, yaptında, işçi sınıfının temel düşmanı olan burjuvazinin gericileşme, ortaçağ kalıntılarıyla nasıl kol kola olduğunu vurgulamaya da özen göstermektedir. Lenin'e göre, işçi sınıfının gericileşme karşı mücadelesi, kapitalizmin gelişmesini istediği için değil, kapitalizme karşı en iyi mücadele koşullarını yaratmayı amaçladığı içindir. Lenin mutlakiyete, gerici toplumsal tabaka ve kurumlara karşı mücadelesinin, işçi sınıfına, "Rusya'da demokrasiyi feda etmeye ve işçileri ezmek, işçi sınıfı hareketinin doğuşunu daha çok engellemek üzere gericileşme ittifakı girmeye özellikle eğilimli olan sermayeye karşı zafere giden yolu açmak için" gerekli olduğunu be-

lirtmektedir. (s. 166).

İŞÇİ YIGINLARINDAN KOPARILMAYA HAYIR

Lenin'in, küçük burjuva demokratlarının, Rusya'nın özgünlüğünü idealleştirip görüşlerinden koparak, halici bir program etrafında örgütlenmelerini olumlu karşılamasının nedeni budur. Küçük burjuva demokratları, küçük burjuva kitlelerin çıkarlarını gericileşme karşı savundukları ölçüde ilericiydiler, devrimci unsurlar arasında yer alırlar. Ancak küçük burjuva demokratları programlarının, sosyalist programlar olarak öne sürülmesi gerici sonuçlar verir. Lenin'in "Halkın Dostları Kimlerdir?" yaptında ulaştığı son derece önemli sonuçlardan biri de budur: "İncelemiş olduğumuz küçük burjuva teoriler sosyalist teoriler olduklarını ileri sürdükleri ölçüde, kesinlikle gericiydiler." (s. 157) Lenin'e göre bunun iki temel nedeni vardır. Birincisi, küçük burjuva teorilerin sosyalist teoriler olarak ileri sürülmesi, küçük burjuvazinin taleplerini, işçi sınıfının mücadelesinin gelişmesinin önüne bir engel olarak çıkarmayı amaçlar. Ancak bundan daha önemli, küçük burjuva teorilerin "sosyalist" olarak tanımlanması, işçi sınıfı hareketine sadece politik radikalizm yani sadece gericileşme karşı mücadelesinin rolünü ön plana çıkararak yapıyorlardı. Diğer bir deyişle, Lenin, bir yandan politik radikalizmin işçi sınıfının müteffiki olarak önemini değerlendirdikten, diğer yandan da işçi sınıfının politik radikalizmle özdeşleştirilmesine kesinlikle karşı çıkmaktadır. Küçük burjuva demokratlarının, marksistleri kendileriyle mahkum etmeye yarayacağına kavramayı reddederek hala sosyalistlerle kaynaşma ve ittifakını sürdürüyorlar. Oysa işçi sınıfı hareketi, ancak işçi sınıfının çıkarlarını tam olarak ve her yoldan savunmakla, sermayeye karşı onun uşaklarını hedef alan politik mücadeleyle kopmaz

bağlan olan bir ekonomik mücadeleyle girişmekle güçlü olabilir." (s. 201). Görüldüğü gibi, işçi aydınları, yani marksistlerin "işçi yığınlarından koparılmasına" kesinlikle izin verilmeyecektir.

Lenin bu vazgeçilmez koşulu ortaya koyduktan ve marksistlerle demokratların tek bir örgüt altında eritilmesine kesinlikle karşı çıktuktan sonra, eylem birliğini savunmaya yine devam etmektedir: "Tüm devrimci unsurların kaynaşması, farklı çıkarlı temsilcilerinin ayrı ayrı örgütlenmesiyle, ve özel durumlarda iki partinin ortak eylemleriyle, çok daha iyi başlanabilecektir..." (aynı yer).

GÜNÜMÜZDE BİRLİK VE MÜCADELE

Bilimsel sosyalizmin günümüzde de, diğer demokratik akımlara karşı, uluslararası stratejisinin bir parçası saydığı tutumu, Lenin'in bu yaptında belirlediği yönetime dayanmaktadır. Bilimsel sosyalistler, küçük burjuvazinin, ara tabakaların çıkarlarını savunucularının, kendilerinin dışında örgütlenmesine karşı çıkmazlar, aksine bunu olumlu karşılarlar. Çünkü emekçi kitlelerin, çıkarlarına sahip çıkması, bilinçlenmesi, düz bir yol, tüm kesimler için eşit bir tempo izlemeye, Eşit olmayan bir gelişme izler. Bu süreçte itici güç rolü olmayan işçi sınıfının ve onun politik hareketinin dışında yer alan kesimlerin devrimci sürece katılması, ani bir uyanış değil, onların da sınıf mücadelesi sahnesine çıkmasına bağlıdır. Tekellere, gericileşme karşı bu kesimlerin çıkarlarını savunma politik hareketlerin örgütlenmesi, bu işlevi yerine getirdiği ölçüde ilerici, olumlu durur.

Demokratlarla sosyalistler arasındaki kesin ideolojik ayrım, pratikte, demokratların mücadelesinin, ancak sosyalizm perspektifiyle çakıştığı ölçüde ilerici olduğu konuyabileceği gerçeğini değiştirmeye. Aksine bu geçişin kitlelerin gözünde ortaya çıkarılmasını amaçlar. Bu nedenle bilimsel sosyalizm, demokratik akımların olumlu işlevinin, birer "sınıf uzlaşması" hareketi olarak yozlaşmalarının sınırında tükendiğini unutmaz. Özellikle işçi sınıfıyla özdeşleşme eğilimleri gösterdiği durumlarda, bu akımlar, gitgide tutucu, hatta gerici bir işlev kazanırlar. Bu yüzden, bilimsel sosyalizm, demokratik hareketteki kapitalizmle bitişleşme eğilimlerine karşı sürekli bir mücadele yürütür. Özellikle işçi sınıfıyla özdeşleşme eğilimlerinin karşısında durur.

Günümüzde sosyal demokrat hareket, işçi sınıfı ve emekçi kitleler arasında, burjuva ideolojisinin, küçük burjuva dünya görüşünün somutlandığı belli başlı akım sayılabilir. Türkiye'de de CHP için benzerleri söylenebilir. Türkiye'de de sosyalist hareketin bu parti karşısındaki tutumu açıktır: "... dünyamız hiçbir yerinde işçi sınıfı partisi ne kadar güçlü, ne kadar gelişmiş olsa da, işçi sınıfının tümünü kapsanana almadığı, alması mümkün olmadığı için, emekçi kitleler içinde sosyal demokrat parti olarak CHP'nin örgütlenmesine karşı çıkmaz. Bir ölçüde bunu da olumlu karşılarız. Ama CHP'nin işçi sınıfıyla bitişleşmesine, bitişleşip işçi sınıfının politik hareketini kendi sosyalist hedefinden saptırmasına, işçi sınıfının politik hareketine sosyal demokrat bir nitelik ve doğrultu vermesine karşı mücadele ederiz, sonuna kadar mücadele ederiz, uzlaşmaz bir şekilde mücadele ederiz." (B. Boran "Partimiz Görev Başındadır", TIP Yayınları, s. 73).

1976 BÜTÇESİNİN VERECEĞİ AÇIK ÖNEMLİDİR. 1977 YILINA KAÇINILMAZ OLARAK YANSIYACAK OLAN BU AÇIK, 1977 İÇİNDE BİR YANDAN KAMU YATIRIMLARININ İYİCE KISILMASINA NEDEN OLACAKI GİBİ, KİT'LERİN AÇIKLARININ BÜYÜMESİNE, STOK ARTIŞINA, MAL KİTLİKLERİNİN NEDEN OLACAKTIR. KİT'LER, DAHA BÜYÜK ZARARLARI ÖNLEMELER İÇİN STOKA BAŞVURACAKTIR. ÖTE YANDAN 1977'DE DAHA ŞİDDETLE BEKLENEN DÖVİZ DARBOĞAZI ÜRETİMİ ETKİLEYECEKTİR. TÜM BU GELİŞMELER, 1977'İNİN YAŞANAN EN ZOR YILLARDAN BİRİ OLACAKINI VURGULAMAKTADIR.

TEHLİK

H. MERT

Maliyenin 1977 yılı bütçe tasarı, DPT'nin yıllık programı kavram kargaşasının ve rakam anarşisinin somuta indirildiği belgeler niteliğindedir. Kaynakları belli olmayan bir bütçe ve programla daha karşı karşıya Türkiye.

1977 yılı bütçe tasarı, geçmiş yıllarınkinden pek farklı bir taraftır. Geçmiş elli yılın bütçeleri incelendiğinde değişmeyen bir eğilim kolaylıkla gözlemleniyor: Abartılmış tahminler. Gerçekçi olmayan kaynaklar.

Bütçelerin spontane bir gelişme hızı vardır. Bu gelişme hızı genellikle cari harcamaların büyüme oranı tarafından belirlenir. Geçmiş yıllar bütçelerine bakıldığında, Bütçe kanunları ile verilen yıl başı ödenekleri ile gerçekleşen harcamalar arasında, ortalama yüzde 30'u bulan sapmalar görülmektedir. Gelir tahminleri ile gerçekleşmeleri arasında da aynı ilkiyi görmek mümkün.

Bütçe finansmanında kullanılan kaynaklar sorunu da yıllardır bir başka gerçeği gösterir: Bütçenin finansmanında önemli bir kaynak, vergi gelirleridir. Vergi gelirlerinin büyük bir kısmını -Gelir vergisinde üçte ikisini- çalışanlar öder. Vastalı ve vastasız vergi yükleri doğrudan çalışan emekçi halkın sırtına bindiği gibi, gerek KİT'lerin finansmanı için kullanılan hazine kaynakları, gerekse kurulan fonların tüm yükünü gene aynı sınıflar çeker.

Bu nitelikleri nedeniyle 1977 yılı bütçesinin de geçmiş yıllar bütçesinden büyük bir ayrıcalığı yok. Yalnız çalışanlara getirdiği yük, bu yıl daha da büyük.

RAKAM ANARŞİSİ

1975 yılından bu yana MC iktidarı ile birlikte, ekonomik nitelikteki göstergeler anlamsızlaştı. Resmî belgelerde yer alan veriler MC iktidarı dilediğince oynuyor. 1976 yılındaki gelişmeyi "uygun" göstermek gerekirse, MC bunun kolayını buluyor. Geçmiş yılları ekonomik verilerini küçültüyor. Böyle olunca 1976 yılı fiktif (hayali) olarak büyüyor. Çok kolay bir çözüm yolu bu. Bu yöntemi gözlerden irak tutmanın yolu da basit: Resmî dokümanlarda mümkün olduğu kadar çok ve değişik veri kullanmak.

1976 sonunda hazırlanan resmî dokümanlar bu uygulamanın örnekleri ile dolu. Türkiye için kullanılan verilerin altında kaynak olarak, örneğin OECD gösterilebiliyor! Bu durum gerçekten bir yüz karası.

Çok ve değişik kaynaklı veri kullanınca rakam anarşisinin yansısı kavram kargaşası yaratılıyor. 1977 programı ve 1977 bütçe tasarı incelendiğinde bu durum açıkça beliriyor. Bu noktada yanılmamak gerek. Bu nedenle bu iki doküman üzerinde yapılacak araştırmalarda son derece dikkatli olmak gerekiyor. Bu hassasiyeti öncelikle parlamentoda ana muhalefetin göstermesi gerekli. Politik nedenlerle ve MSP'yi ürkütmemek için susmak bu yolun kemikleşmesine neden olabilir.

1977 YILI BÜTÇESİ EN AZ YÜZDE 10 ORANINDA DEVALÜASYON ÖNGÖRÜYÜR

Dış borçlanmadan ve daha çok dış borçlanmadan yana olduğunu söyleyen Maliye Bakanı Ergenekon, bütçeyi açıklarken KİT'lerin finansmanı için 1977 yılı içinde 15 milyar liralık dış proje kredisi kullanılacağını açıkladı. Bu, bütçe gerekçesi ve yıllık

programda da yer alıyor. Yıllık programda yer alan bir başka tablo daha var. 1977 yılı ödemeler dengesi tablosu. 11 Aralık 1976 Cumartesi tarih ve 15786 sayılı Resmî Gazete'nin 24. sayfasında yer alan 54 sayılı tablonun sennaye hareketleri alt bölümünde yer alan kalemler dikkatle incellenmeli. Bu tablo yazıldığına göre; Türkiye 1977 yılı içinde 850 milyon dolarlık proje kredisi kullanacaktır. Bugün dolan resmî kuru 16,50 TL'dir.

Bu duruma göre Türkiye'nin 1977 yılında kullanacağı toplam proje kredisi, TL olarak 14 milyar bulmaktadır. Oysa bütçe ve programda sadece KİT'ler için 15 milyar liralık proje kredisi kullanılacağı yazılmıştır. Tüm proje kredilerinin KİT'lerin finansmanında kullanılacağını düşünsek bile, 1 milyar liralık bir açık kalmaktadır. Bu durumun bir anlamı olmalıdır. Tüm proje kredilerinin KİT finansmanı için kullanılması halinde 1977 yılı programı gizli olarak yüzde 10 oranında bir devalüasyonu kabullemiş görülmüyor. Geçmiş olduğu gibi 1977 yılı içinde yapılacak "kur ayarlamaları" ile Türk parasının değeri en az yüzde 10 oranında daha düşülecektir. Devletin resmî dokümanları böyle söylüyor. Resmî dokümanların şimdilik önderdiği devalüasyonlardan sonra 1977 yılı içinde TL'nin 1 ABD doları karşısındaki değeri 17,34 TL olacaktır.

1977 YILI BÜTÇESİ EN AZ YÜZDE 22 ORANINDA FİYAT ARTIŞI ÖNGÖRÜYÜR

Maliyenin hazırladığı bütçe tasarı ile DPT'nin hazırladığı yıllık program birlikte incelendiğinde 1977 yılı içinde en az yüzde 22 oranında fiyat artışı öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

1977 yılı Maliye Bakanlığı Bütçe Kanunu tasarı, sayfasında, DPT'nin yıllık programının 19. sayfasında yer alan kaynaklar-harcamalar dengesi tablosu, sabit fiyatlarla hazırlanmış tablolardır. Program ve bütçe gereksinimlerinde yer alan kamu kesimi tasarruf-yatırım tablosu ise kamu kesimi genel dengesi tablosu cari fiyatlarla hazırlanmıştır. Program ve bütçenin sabit fiyatlarla hazırlanmış tablosu ve cari fiyatlarla hazırlanmış tablosu birlikte incelendiğinde; toplam yatırım harcamalarında yüzde 23 oranında, stok değişimlerinde yüzde 30 oranında fiyat artışı öngörüldüğü açıkça ortaya çıkmaktadır. Öte yandan kamunun tüketim harcamalarında da yüzde 8 oranında fiyat artışları ile karşılaşılacağı bu belgelerde varsayılmaktadır.

Bu veriler Bakan Ergenekon'un büyük iddiaları ortaya koyduğu 1977 bütçesi bir "yatırım bütçesidir" balonunu söndürmektedir. 63 milyar olarak bütçede geçen yatırım harcamaları fiyat artışlarından arındırıldığı zaman, kamu yatırımlarında 1977'de 1976'ya oranla hemen hiç artış olmayacağı açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu arındırmadan sonra konsolide bütçe içinde yatırım harcamalarının payının değişmediği; yüzde 22,2 oranında kaldığı da açıkça görülmektedir. Bu bütçe de geçmiş yılların bütçelerinden farklı bir bütçe değildir; ağırlık gene cari harcamalardadır. Kaldi ki 1976 yılı bütçe uygulamasının ortaya koyduğu sonuçlar da Bakan'ın doğrulamaktadır. 1976

yılı bütçesi yıl sonunda 159 milyar olarak gerçekleşecektir. Bu durum da bütçenin büyüme oranını bile rek abartıldığını göstermektedir. 1976 yılı bütçesinin bu miktara erişeceği programda yer almaktadır. Bu durum bilindiği halde, 1977 yılı bütçesini "büyük" göstermek için 1976 yılı bütçesi yıl başı başlangıç ödenğinde kalmış gibi gösterilmektedir.

Bu türden reklam oyunlarına çok bol rastlan-

maktadır. 1976 yılı bütçesi başlangıç ödenğinde kalmış gibi gösterilirken, öte yandan 1976 yılı gelir tahminleri yıl başı değildir. Bu rakamlar yıl içi revize edilmiş değerler olarak kullanılmıştır. Böylece 1977 yılı bütçe gelirlerinin düşük oranlı olduğu gerçeği de gizlenmek istenmiştir. Ödenekler konusunda yapılan işlem tekrarlanırsa 1977 yılı gelir bütçesinde yer alan gelir kalemlerinden hiç birinde yüzde 15'in üzerinde artış olmadığı görülmektedir.

Bir başka rakam anarşisine değinmekte yarar var. Genel bütçe yatırım harcamalarının 63 milyar olduğunu Bakan açıkladı. DPT'nin yıllık programında 1977 yılı genel bütçe yatırımları ve finansmanı konusunda iki ayrı rakam yer alıyor. Yatırım ve finansman tablosunda, 1977 yılı yatırımları 61 milyar olarak geçiyor; finansman tablosu da 61 milyara göre düzenlenmiş. Konsolide bütçe dengesinde ise 1977 yılı yatırımları 63 milyar olarak belirtiliyor. Ek 2 milyar lira asla bedeli olduğu için bir yerde yatırım olarak gözükmüyor, diğer yanda gözüküyor... Böylesine ufak ayak oyunları ile gene "denk" bir bütçe yapılıyor.

1977 YILI GELİR BÜTÇESİ FONLAR BÜTÇESİDİR....

Harcamalar yönünden bu denli karışık oyunları içeren 1977 bütçesi, gelirleri yönünden de ilginç. Gelir bütçesine fonlar bütçesi demek de mümkün. Deprem fonundan Toprak ve Tarım Reformu fonlarına kadar her tür fon 1977 yılında bütçeye gelir kaydedilecek! Bu fonlara el koymamanın yöntemi çok basit. Bütçe kanununun son kısmında "yıl içinde uygulanmayacak kanunlar" diye bir madde ilavesi yeterli olur. Bu maddeye dayanarak, Tekel zamlandıran Merkez Bankası nezdinde birikmiş 1,7 milyar lira tutarında fon'a Maliye Bakanlığı el koymaktadır. Bütçe açıklanırken kapatılması için, deprem için ayrılan fonlar bu şekilde tüketiliyor. Van depremi sırasında bu fonda tek kuruluş olmadığı açıkça ortaya çıktı. Öte yandan Toprak ve Tarım Reformu için Arazi Vergisinden ayrılan fonlar da bu yıl bütçe açıklanırken kapatılmaya kullanılacak. Bu yıl içinde kullanılacak tek fon Akaryakıt İstikrar Fonu. Enerji Bakanının tüm işlerine rağmen bu fonda tek bir kuruluş olmadığı bütçe tasarı, B. cetvelinde yer alan gelir bütçesinden açıkça ortaya çıkıyor. Söz konusu maddenin korunması için sadece 1 liralık bir hesap kapatılma tahmini yer alıyor. 1976 yılı gelir bütçesinde ise bu kalemin (-) olduğu kabul ediliyor. Bu nedenle yeni zammın nereden finanse edileceği sorusu açıkta kalıyor.

KİT'LERİN AÇIKLARINDA 1976 İÇİNDE YÜZDE 300 ARTIŞ OLDU.

KİT'lerin (Kamu İktisadi Teşebbüsleri) yükünü 1977 içinde de emekçi halkımız çekecek. Zam yapılmadığı için övünen Demirel, 1977 içinde KİT'lerin finansmanı için halkın sırtına 81 milyar daha yüklemekte.

1975 yılı içinde toplam 4,5 milyar işletme açığı veren KİT'ler, 1976 yılında yüzde 300 artışla 18 milyar liralık işletme açığı vernişlerdir. Fiyatları baskı altında tutulan bu kuruluşlar, yeni yatırım gereksinimleri için dışarıya bağımlı kılınmaktadır. Bakan Ergenekon'un açıklamasına göre, KİT'ler için 1977'de dışardan 25 milyar bulunacaktır. Bakanın bu söyledikleri daha önce de değinildiği gibi gerçek değildir. Ödemeler dengesi tablosu, yüksek oranlı bir devalüasyon olmadığı takdirde, bu söylenenleri yalanlamaktadır.

1976 içinde döviz dar boğazı, yeterli iç finansman sağlanamaması gibi nedenler sonucunda KİT'ya

1977 BÜTÇESİ: E ÇANLARI ÇALIYOR

TABLO 1
1976 Fiyatlarıyla (milyon TL)

Sabit Sermaye Yatırımları	184 000
a) Kamu	108 000
b) Özel	76 000
Stok Değişmesi	7 000
a) Kamu	3 900
b) Özel	3 100
Toplam Yatırımlar	191 000
a) Kamu	111 900
b) Özel	79 100
Toplam Tüketim	546 384
a) Kamu	91 300
b) Özel	455 084

Kaynak: 1977 Bütçe Kanun tasarı

TABLO 2
Kamu Kesimi: Tasarruf-Yatırım Dengesi Cari Fiyatlarla
(milyon TL)

Program Hedefi 1977	
I. Kamu Harcanabilir Geliri	198934
II. Kamu Tüketimi	101 169
III. Kamu Tasarrufu	97 765
IV. Kamu Yatırım	137 405
a) Sabit Sermaye	132 305
i. Konsolide Bütçe	61 577 (*)
ii. KİT	62 000
iii. Mahalli İdareler	6 290
iv. Döner Sermayeler	2 440
b) Stok Değişimi	5 100

(*) 2 Milyar 268 milyon lira arsa bedeli ile birlikte 63 milyar 845 milyon lira olmaktadır. Kaynak DPT yıllık programı.

tırımlarında yüzde 10 oranında gerileme olmuştur. Oysa plan dönemleri içinde kamu yatırımlarının genellikle hedeflerine vardığı fiziki olmasa bile görülmektedir. 1977 yılı içinde bu gereksinim daha da artacaktır. Özellikle MSP kanadının baskısı ile programa alınan kaynaklar belirsiz hayali yatırımlar için yapılacak başlangıç harcamaları nedeniyle bir yandan KİT'lerin zorunlu finansman gereksinimleri aksayacak, öte yandan bulunan fonlar bu nedenle israf edilecektir. Bu noktayı vurgulamak konusunda da ana muhalefet partisi CHP'ye büyük sorumluluk düşmektedir. Türkiye'de yaratılan her kuruluş kaynakta emekçi halkımızın alın teri yatmaktadır. Dış kaynaklardan temin edilen her kuruluş emekçi halkımız faizi ile birlikte ödemektedir.

MC İktidarının MSP kanadının bütçe üzerindeki oyunları bellidir. Bu kaynakları, seçim yatırımı olarak tüketecektir. Yabancı sermayeye karşı olma şampiyonluğu yapan, AET'ye karşı çıkar görünen MSP, niteliği belli olmayan dış kaynaklar peşindedir. MSP'nin bu girişimlerinin açığa çıkarılmasında, kamuoyuna açıklanmasında büyük yarar vardır.

1976 GULAMA SONUÇLARINI ERGENEKON DA ELEŞTİRİYOR!

1977 yılı programına göre 26 milyon lira açık vereceği belirtilen 1976 bütçesinde belli olan 7 aylık uygulama sonuçlarına göre 2 milyar liranın üzerinde açık vardır. Fiyat artışları yüzde 20'yi bulmuştur. Para hacmindeki genişleme yüzde 27 oranındadır. Bakan Ergenekon, bu gelişmeleri olumsuz bulduğunu kabul etmektedir.

Ergenekon başka şeyleri de eleştiriyor. DÇM kredilerini eleştiriyor. Bu kredilerin işleyişinin ve 1,6 milyar dolara ulaşmasının tek sorumlusunun kendisi olduğunu bilerek eleştiriyor. 1976 yılı başında Ankara'da dolaşan yerli-yabancı para komisyoncuları ile Merkez Bankasında yapılan pazarlıklar henüz unutulmadı.

Son iki yıl içinde -MC İktidarı döneminde- 700 milyon dolar rezerv erimesi şeklinde, yaklaşık 5,4 milyar dolarlık ilave yüksek faizli dış kaynak Ergenekon'un zamanında tüketilmiştir. Bu yolla sağlanan krediler özel kesimin ihtiyaçlarını karşılamada kullanılmıştır. Faiz ve dış borcu ödeme yükümlülüğü ise emekçi halkımızın sırtına yüklenmiştir. Bakan Ergenekon bu uygulamanın "iyi bir şey olmadığını" söyleyerek bu işin içinden kolayca sıyrılmaz.

MSP'nin sağladığı kadroların, kullandığı fonların tümünün altında 1. derecede ita amiri olarak Ergenekon'un imzası vardır. 1977 yılı içinde de MSP-MHP'nin kullanacağı kadrolar yine Ergenekon'un imzası ile doldurulacaktır. Fonlar Ergenekon tarafından satılacaktır. Seydişehir'de, İsmir'de, Karabük'te kadrolar MHP ve MSP militanları ile doldurulurken, hep Maliye Bakanının sorumluluğu söz konusudur. KİT'lere yeni kadro açma imkanı olmadığı 1977 programında da açıkça belirtildiği halde bu işlem Ergenekon'un onayı ile sürdürülmektedir.

SOSYAL GÜVENLİK FONLARI KİT AÇIKLARINDA KULLANILYOR

KİT'ler bir yandan MSP'nin kadroları ile doldurulurken öte yandan kaynakları da aynı parti tarafından tüketilmektedir. Bu kuruluşlar için finansman kaynağı olarak gösterilen kaynakların başında, çalışan halkımızın sosyal güvenlik fonları yer almaktadır. 1976 içinde bu kaynaklardan 12 milyar, 1977'de ise 20 milyar tüketilecektir. Devlet'in resmi belgelerinde, SSK fonlarının kullandığı açıkça belirtilmektedir. Açıklanmayan, Emekli Sandığı ve MEYAK fonlarından ne kadar kullanıldığıdır. Devlet Yatırım Bankasının bilgilerine göre 1976 yılı içinde MEYAK fonlarında KİT'lerin finansmanı için 1,5 milyar kullanılmıştır. 1977 içinde bu kaynaklardan kullanılacak fon 3 milyar olarak tahmin edilmektedir.

657 sayılı yasa çıktığından bu yana iş başına gelen İktidarlar 1 milyon civarındaki memur kitlesinin

bu kaynağını kullanmıştır. Kullanım, hiç bir kanunî esasa dayanmamaktadır. Tamamıyla usulsüzdür. 1977 içinde Devlet Yatırım Bankasının yaratacağı öz kaynak sadece 4 milyardır. Geri kalan 16 milyar SSK, Emekli Sandığı, MEYAK, BAG-KUR birikmiş fonlarından sağlanacaktır.

Vasıtalı ve vasatasız vergilerle yükün büyük bir kısmını karşılayan halkımız öte yandan KİT açıklarının kapatılması için sosyal güvenlik fonlarında topladığı kaynaklarından da dolaylı olarak yük sırtlamaktadır. Buna karşılık Bakan Ergenekon'un açıklamalarına göre; Maliyenin 19 milyar liralık vergi alacağı vardır. Kimler vergiden kaçınılmaktadır? Vergi kaçakçılığı aynı konu; tahakkuk etmiş vergisini Maliye kimlerden toplayamamaktadır? Her halde bu kaynak, stopaja tâbi memur-işçi vergilerinin tahsilinden ortaya çıkmamıştır!

1975 yılında büyük bir artış gösteren Kurumlar Vergisi, 1976 içinde neden düşmüştür? 1977 içinde Kurumlar Vergisi tahsilatının oransal olarak düşme göstermesi nedendir? Enflasyon ortamında bir düşme söz konusu olmadığınca göre Kurumlar Vergisi yükümlülere neden vergilerini düşünmüşlerdir?

Bu durumun sadece 1976, 1977 bütçeleri nedeniyle ortaya çıktığını söylemek büyük bir yanlış olacaktır. Yıllardır çalışan halkımız sırtlar bütçeleri.

DOKÜMANLARIN TEK SORU MLUSU MC İKTİDARIDIR.

Yıllardır bütçeleri hazırlayan Maliye bürokrasisi bir noktadan sonra kemikleşmiş sayılabilir. DPT için böylesine bir kemikleşmeden söz etmek biraz güç. Bu tutarlarına karşın bu iki kuruluşun son iki yıldır hazırlanan bütçe ve programları altına imza atmaları oldukça güç. Bu belgelerin tüm sorumluluğu MC İktidarının birlikte getirdiği mutemet bürokratlara aittir.

1976 BÜTÇESİ: HAZİNE ZOR DUR MDA

1976 bütçesinin son durumuna bakmak, 1977 bütçesi için söylenecekleri anlamlı kılacaktır. Uygulamasının 7 aylık kesin sonuçları belli olan 1977 yılı bütçesinin finansmanı konusunda hazine büyük zorluklar içine girmiştir. 1976 yılı bütçesi nedeni ile beklenen ödemelerdeki büyüme oranı yüzde 100 olmuştur. 9 milyarlık beklenen ödeme vardır. Hazinesin kullandığı kısa vadeli borçlanmalar 25 milyar bulmuştur. Hazinesin nakit imkanları gerilemiştir. Tüm bu ek finansmanlara karşın 1976 genel bütçesinde 7 ayın sonunda 2,1 milyar liralık açık ortaya çıkmıştır. Geçmiş yılları aynındeniminde bütçe fazlası olduğu görülmektedir.

Hazine bütçesinin finansmanı için Merkez Bankası kaynaklarına sonuna dek başvurmıştır. Öte yandan bütçedeki harcamaların da kısıldığı görülmektedir. 7. ay sonu itibarıyla harcamaların ancak yüzde 48'i gerçekleştirilmiştir. Buna karşın gelirlerdeki gerçekleştirme yüzde 53 olmuştur. Görüldüğü gibi bir yanda gelir tahminleri daha hızlı gelişme göstermiş, hazine kaynakları sonuna dek kullanılmış, harcamalarda geri kalmalar ortaya çıkmıştır. Bu gelişime karşılık bütçe daha 7 ay sonunda açık vermiştir.

1976 bütçesinin vereceği açık önemlidir. 1977 yılına açılmıyacak olarak yansıtılacak olan bu açık, 1977 içinde bir yandan kamu yatırımlarının iyice kısıtlanmasına neden olacağı gibi, KİT'lerin açıklarının büyümesine, stok artışına, mal kıtlıklarına neden olacaktır. KİT'ler, daha büyük zararları önlemek için stoka başvuracaktır. Öte yandan 1977'de daha şiddetle beklenen döviz darboğazı üretimi etkileyecektir. Tüm bu gelişmeler 1977'nin yaşanan en zor yıllardan biri olduğunu vurgulamaktadır.

15-18 ARALIK TARİHLERİ ARASINDA İSTANBUL'DA YAPILAN YOL-İŞ 9. GENEL KURUL TOPLANTISI SONUCUNDA BUGÜNKÜ YÖNETİM KARŞI OLAN İLERİCİ MUHALEFET. BAŞKANLIK SEÇİMLERİNİ KAYBETMESİNE RAĞMEN, DELEGELERİN YARISINA YAKIN BİR BÖLÜMÜNÜN OYLARINI ALARAK GÜCÜNÜ GÖSTERDİ. YÖNETİMDE BULUNAN EKİP. BAŞKANLIK SEÇİMİNİ 17 OY FARKLA KAZANDI. BUNA KARŞILIK, FEDERASYON DELEGELERİNİN 28'İ MUHALEFETTEN OLUŞUYOR. DELEGELERİN TAMAMI 30 KİŞİ.

Türk-İş'in ünlü "sosyal demokrat" sendikalarından Yol-İş Konfederasyonu'na bağlı İstanbul Yol-İş Sendikası'nın 9. Genel Kurulu, 15-18 Aralık tarihleri arasında İstanbul'da yapıldı.

Türk-İş içinde "sosyal demokrat muhalefetin başını çektiği" yapılmış olan ile allanıp pullanan bu ünlü konfederasyona bağlı İstanbul Yol-İş genel kuruluna eğilmekten önce, geçmişe kısaca bir göz atmakta yarar var.

BİR ESKİ HESAP

İstanbul Yol-İş Sendikası'nın 1965, 1967 ve 1969 yıllarında yapılan genel kurullarında, genel başkanlığı Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu Üyesi (şimdi Merkez Yönetim Kurulu Üyesi) Bekir Yenigün seçmişti.

Sendika yönetiminde bir sosyalist bulunması, konfederasyon yetkilerini her geçen gün daha çok rahatsız ediyordu. Sürüşme, 15-16 Haziran olayları sırasında doruğuna çıktı. Federasyon başkanı Halit Mısıroğlu'nun 274 sayılı Sendikalar Yasasının değişmesinden yana aldığı tavır ve patlatığı bildiriler, İstanbul Yol-İş tarafından s r t bir dile klandı. Federasyon yöneticileri çileden

çıkışlardı. Yol-İş'i ve başkanı Bekir Yenigün'ü "Moskof uşağı" olarak ilan etmek yeterli değildi. Defterinin dürümcü gerekiyordu.

Bekir Yenigün'ün partisi tarafından Irak'a gönderilmesi, federasyon yetkilileri için "bardağı taşırın damla" idi. Bekir Yenigün, Irak'a gitmekle kökü dışarda, Mezopotamya'da olan bir sosyalistin savunuculuğunu yapıyordu ve ne yapıp edip uzaklaştırılması gerekiyordu.

Yenigün usulsüz bir biçimde onur kuruluna verildi. Federasyon, yetkileri dışında olmasına rağmen, olayların gelişimine müdahale etti. Federasyonun o zamanki genel sekreteri, şimdi oto galerisi sahibi bulunan Rafet Altan, işyerlerine yolladığı genelgelerle "Moskof uşaklarının temizlenmek üzere olduğu" müjdesini veriyordu.

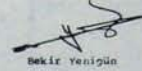
Son günlerde yeni yeni parlayan imzalar arasında dikkati çeken Avukat İbrahim Türk de, Yenigün ve arkadaşlarının onur kuruluna verilme gerekçelerini hazırlamakla meşgulüdü. Onur kurulu toplantısından önce s ndikada bulunan bir kağıtta, onur kuruluna gerekçeler hazırlanmıştı alalecele. Bu yazının İbrahim Türk'e ait olduğu saptandı daha sonra.

Sonuçta Bekir Yenigün, Şaban Erik

YOL-İŞ'TE

Sendika
Araştırmasının
Maddede 9 Fiyabrası
Maddede 12 C - ol
Maddede 23 -
Maddede 25
Sendikaların kaunum 16 m maddes i

Bu belge 25.Eylül.1970 günü saat 16.30 da Yönetim Kurulu defterâ kapağı arasında bulunmuştur.

Bekir Yenigün

Hikmet Ozakinci

Yapılan incelemede yazının Sendika Halkın Müzaviri İbrahim Türk'e ait olduğu tespit edilmiştir.

ve Hikmet Ozakinci, İbrahim Türk'ün "tesbit ettiği" maddelerin ayarını kullanarak ihraç edildiler sendikadan

HESAPLAŞMA BAŞLIYOR

Bekir Yenigün 12 Mart döneminde tutuklu idi. "Yol"cular böylece rahat bir

nefes alabildiler. Ancak, 1973 yılında yapılan İstanbul Yol-İş 7 G nel Kurulunda Yenigün oybirliği ile sendika üyeliğine kabul edildi. Hesaplaşma başlamıştı.

Ancak, 1976 yılına g lindiğinde, ilerici sendikacılıkla patron s ndikacılığı arasındaki hesaplaşma yeni boyutlar ka-

KONGREDEN NOTLAR

Federasyon Genel Sekreteri Muzaffer Saraç'ın kongrede yaptığı konuşmadan bazı bölümler:

"Meraklanmayın. İşçi-memur ayırımı konusundaki endişeleriniz yersiz. Elimizde Devlet Bakanının sözü, Çalışma Bakanının bantta sesi var. Sendikaya aidat ödeyen tek bir işçi memo yapılmayacak. Söz verdiler."

"Delegeler, sizler de işverenisiniz. Niçin yıpranan sendikacılara yıpranma zammı vermiyorsunuz?"

Federasyon Genel Sekreteri iş riski kesintileri konusunda yönelen itirazlara karşılık da şunları söylüyor:

"Hiç korkmayın, halk sektörü var. Hem sistem kayıtalist sistemse, buna ummak zorundasınız."

Eğitim ve teşkilatlanma sekreterinin yaptığı konuşmadan:

"Bekir Yenigün'ün çıkardığı gazete gibi, bizim gazete Şil'i'den, Portekiz'den, İspanya'dan, Angola'dan bahsetmiyor. Türkiye'den bahsediyor."

Genel sekreter Muzaffer Saraç'ın Konya grevi ile ilgili olarak söylediklerinden bölümler:

"Türk-İş başkanlar kurulu toplantısında Yol-İş'in grevi durdurması için karar alındı. Karar Yol-İş federasyonuna 22 Eylül günü telgrafla bildirildi. Ve direnişten vazgeçildi. Söz verdiler biz de grevi kaldırdık."

Bugünkü yönetimin başkan adayı güsterip seçtiği kişi konuşması sırasında şöyle oy toplama çalışıyordu:

"Ben M. Ali Aybar'ı omuzlarımda taşımış adamım. Bekir Yenigün'le birlikte TIP'e kaydoldum. Sonra Aybar'ın ihracına karşı olduğum için ayrıldım."

"KLOR GREVİ" NASIL KALDIRILDI?

İzmit Derince mevkiinde kurulu bulunan Koruma Tanım İllaçları A.Ş. adı işyerinde 400'e yakın işçi çalışıyor. Bu işyerinde bir süre önce, işverenle toplu sözleşme görüşmelerine oturdular. İşyerinde örgütlü bulunan sendika, Türk-İş'e bağlı Petrol-İş, Petrol-İş Sendikası genel merkezinin tüm uzaşıcı tutumlarına rağmen, işçiler, isteklerini almakta diretiliyorlar. Sendika yöneticilerinden çok işyeri temsilcilerine güvenen işçiler, genel merkez tutumuna rağmen, işverenin uzlaşmaz tutumu karşısında greve gidiyorlar.

Grev, işyerinde çalışan tüm işçilerin katılımı ile 24.11.1976 tarihinde başlıyor. İşçiler, genel merkezlerinden hiç bir destek görmemelerine rağmen grev süresince bilinçli ve kararlı bir dayanışma örneği verdiler. Petkim işyerinin örgütlenmesi ve referandumu sırasında ortaklıkta sürekli olarak boy gösteren Petrol-İş Sendikası başkanı İsmail Topkar işçilerine verdiği "ilk grev nöbetini ben tutacağım" sözüne rağmen 15 gün süren grevi ziyaret dahi etmedi.

Grev, Bakanlar Kurulu tarafından verilen erteleme karar ile kaldırıldı. Grev sırasında İstanbul Belediyesi, "halk sağlığının tehlikeye olduğu" ger kçisiyle işyerinden klor almaya çalıştı. İşin bu yanı basına da yansıdı. İşçilerin grevdeki bir işyerinden dışarıya mal çıkarmasını kabul etmemeleri üzerine devreye s ndika başkanı İsmail Topkar sokuldu. Topkar, işyerine telefon ederek, ist nilen stokların Belediyeye verimemesi istendi. Böylece, Sanayi ve Kalkınma Bankası ile Türkiye İş Bankasının önemli hisselerine sahip olduğu bu işyerindeki grev önce "sosyal-demokrat" sendika başkanı tarafından kırılmaya çalışıldı.

Bakanlar Kurulu'nun verdiği erteleme kararı, sennaye sınıfının doğrudan çıkarılan söz konusu olduğunda, istek CHP'den gelse bile MC iktidarın direnmediğini ortaya çıkarıyor. İstanbul Belediyeye Başkanından sosyal demokrat s ndika başkanına kadar uzanan grev kırma zinciri, MC iktidarında son halkasını bulmaktadır. Temizlik işçilerinin grevini, günlük politik çıkarılan açısından ele alarak B lediye'yi güç duruma bırakmak isteyen MC iktidar, Türkiye'nin güçlü ekonomik konuluşlarını çıkarılan söz konusu olduğunda CHP'nin üzerine gidememektedir.

Bütün bu oyunlar 15 gün sür n grev deneyinde somut olarak yaşayan işçiler, kimin kimden yana olduğunu artık daha iyi anlamışlardır. Şimdi, erteleme süresi içerisinde kendilerine danışılmadan "sözleşme" imzalanacağını biliyor işçiler. Bu, onları bilinçlerini daha da pekiştirir cek.

DEVLET KURULUŞU MU, FAŞİSTLERİN ÇİFTLİĞİ Mİ?

İstanbul Cevizli'de Tekel'in bir ambalaj fabrikası var. Fabrikada 2 bin işçi çalışıyor. İşyerinin özelliği, basım işlerinin büyük ölçüde burada yapılması. İşçilerin çoğu da matbaa işçisi durumunda.

İşçiler üzerindeki baskı ve yıldıрма çabaları, burada da olanca hızıyla sürüyor. İşçilere karşı zorbalık ve terörün yanı sıra, faşistlerin işyerine yerleştirilmesi, mezhep kırıcılığı gibi olaylar da sürüyor gidiyor.

Matbaa bölümünde tiner, yaldız, benzin, gaz, metal asidi ve metal tozu, işçilerin çalışmasını ve sıhhatlerini büyük ölçüde etkiliyor. Bu tür ortama çalışanlara maske vb. gibi koruyucularla günde ortalama yarım kg. sü t ya do-ğurt verilmesi gerekirken, bunların hiç

İLERİCİ SİLKİNİŞ

zanmıştır. Yeni unsurlar, yeni oyunlar ve yeni yöntemler, sendikal hareketi burjuvazinin damgası altında tutabilmek için piyasaya sürülmüştü. Yol-İş'in 9. Genel Kurulu, bütün bu oyun, yöntem ve unsurların sergilendiği bir arena oldu.

Sosyalist sendikacıların DISK'ten temizlenmesi için ellerinden geleni yapan yardımcı gamitür unsurlar, bu kez de Türk-İş'e bağlı bir sendikanın genel kurulunda, aynı amaç için, misafir sanatçı olarak görev almışlardı. Korkular, Türkiye İşçi Partisi üyesi Bekir Yenigün'ün sendika genel başkanlığına gelme olasılığı idi. Bu kez, Türk-İş içindeki sağcılar ile elele bu olaştığı karşı faaliyetlerini sürdürdüler.

Delegelerin kaldığı oteller, 4 gün boyunca ziyaret edildi. Bu ziyaretlerde nelerin anlatıldığını anlamak güç değil. "Gece ziyaretçileri" her yerde ve her zaman gecelerin TIP'e küfretmek için kul lanıyorlar.

Kongrenin ilk günü sonunda yine gece sendikaya edilen bir telefonda, kimliğini belirtmeyen esrarengiz birses "Bekir Yenigün'ün başkan olması halinde sendikaya bomba konulacağı" ihtarını ya da ihtarnı yapıyordu.

GUÇLU MUHALEFET

Istanbul Yol-İş merkez takımı, genel kurulda karşılarında güçlü bir muhalefet buldu. Başkanlık seçimlerinde, muhale-

fet grubu, 203 oy almasına rağmen seçimi kaybetti. Karşı taraf, yani yönetimdeki ekip 220 cy almıştı. İstanbul Yol-İş'te, ilerici muhalefet, Türk-İş gibi bir konfederasyonun çatısı altında, idareci mashaatçı yönetime 17 oy farkla yenildi.

Ancak İstanbul Yol-İş'te atılan ileri adım yalnızca bundan ibaret değil. Muhalefetten bir kişi yönetim kuruluna girdi. Onur kurulu seçimlerini muhalefet tam liste kazandı. Bunun yanı sıra, federasyon için seçilen 30 delegeden yalnızca 2'si bugünkü yönetimi temsil eden kişiler.

Istanbul Yol-İş kongresi genel bazı sonuçların çıkarılabilmesine de olanak sağlıyor. Sendikal hareketteki bütün engellemelere, uç kağıtlara, ihbarlara ve oyunlara rağmen, sosyalistlerin başını çektiği ilerici muhalefeti zmek, yoketmek olanığı yok. Türk-İş gibi tabanı yularca uyutulmaya çalışılan, hem de bu politikanın bilinçle izlendiği kuruluşlarda bile, işçi sınıfı mücadelesinin genel yükselişine paralel olarak ilerici hareket güçleniyor. Bunun önüne uzun dönemde geçme olanığı yok. İstanbul Yol-İş Genel Kurulu sonuçlarından çok, muhalefetin gücü, niteliği ve uzun dönemdeki etkinliği açısından büyük anlam taşıyor. Bir yere ulaşmak için mutlaka belirli adımların atılması gerek. Muhalefetin bugünkü gücü de, zorunlu ilk adımların atıldığını gösteriyor.

rlmemiştir.

ODTU işçileri, öğretim görevilleri ve öğrencilerinin birlikte dayanışması için de Ayanak'ı desteklemişler ve ODTU'de olaysız öğrenim sürmüştür.

ODTU, kuruluş yasası gereği müteveli heyet tarafından yönetilmektedir. Müteveli heyet Bakanlar Kurulu tarafından atandığından, siyasal iktidarların gündümünde, görüşü doğrultusunda çaba harcamaktadır. Bugün işbaşında bulunan müteveli heyet de MC'nin görüşü doğrultusunda hareket etmektedir, MC'nin öğrenim kurumları üzerindeki planları ise bilinmektedir. ODTU müteveli heyeti MC'nin bu planını uygulamak için kararlar almaktadır.

Bu yıl hazırlık okuluna, eğitilmiş Ülkü Ocaklılar alınmıştır. Yurtlar boşaltılarak, eğitilmiş Ülkü Ocaklıların yurtlara yerleştirilmesi sağlanmaya çalışılmaktadır.

ODTU'de çalışan işçiler adına toplu sözleşme yapmaya yetkili tek sendikamız Sosyal-İş olduğu kesin olarak belirlenmesine rağmen, görüşmelere müteveli heyelin tutumu yüzünden hâlâ başlanılmamıştır. O kadar ki, müteveli heyet yasanın öngördüğü işlemleri yapmayarak, her şey açık ve kesin olmasına rağmen durumu inceleyeceğim, inceleyorum diyerek ODTU işçilerinin ekonomik haklarını savsaklamakta, engellemek istemektedir.

ODTU'nün Gaziantep Kampusunun işgali için 150 kadar Ülkü Ocaklı'nın Gaziantep'e nakli usulsüz olarak yapılmak istenmiştir.

Müteveli heyeti bütün bu uygulamaları ile, ODTU işçilerini, öğretim görevillerini ve öğrencilerini tahrik ederek ODTU'de olay çıkarmak istemektedir. Böylece, ODTU'de diğer öğrenim kuruluşları gibi süreli ya da süresiz öğrenime kapalılarak MC'nin istediği anarşik görünümün sürdüğü gösterilmek istenmektedir.

ODTU işçileri ve işçilerin örgütlü gücü Sosyal-İş bütün gücü ile MC'ye ve onun uzantısı ODTU müteveli heyetine karşı, tüm demokratik güçlerle birlikte mücadelesini sürdürecektir.

FAŞİSTLERİN YENİ BİR HEDEFİ: GAZİANTEP ODTU

ODTU Gaziantep Kampusu 4 yaşında. 2 bölümden oluşuyor. Şimdiye dek öğrenim kesintisiz sürdü. ODTU'de faşistler yok.

Müteveli heyeti anti-demokratik karar ve uygulamalarına bir yenisini daha ekledi geçenlerde. Karar, Ankara'da bulunan 160 "kahraman komando" yu Gaziantep'e nakletmek amacıyla ODTU öğrencileri, amacı açık olan bu kararın protesto ettiler. Üniversite gençliğinin ilerici demokratik mücadelesinde önemli bir yer olan ve bugüne dek faşistleri etkisiz bırakan ODTU öğrencilerinin ilişkin olarak kurulan kampus, bu.

Ancak, sorunun ikinci yanı Gaziantep'e ilişkin. Antep'te, sınıf mücadelesi giderek gelişiyor. Antep, Türkiye'nin sınıf mücadelesi açısından en hızlı gelişen illerden biri. İlerici, demokratik birikim oldukça ileri bir düzeyde. Bir de Güneydoğu'ya açılan bir kapı niteliğini taşıyor.

Buna karşılık faşistlerin kitle tabanı yok Antep'te. Başbuğ, bölgenin diğer illerinde olduğu gibi Antep'te de bir türlü "başbuğca" karşılanamıyor.

Komandolar MC iktidarının desteğiyle dayanarak önce Gaziantep Eğitim Enstitüsüne yüklenildi. Bunun için diğer illerden komando ve sempatan yayıldığı Antep'e. Tirmanmak için herşeyi kullandılar. Terör, kan, provokasyon, ihbar vb. Tabii bu arada Maoçu kardeşleri de oldukça yardımcı oldukları kendilerine.

Bütün bu çabalar sonucunda, faşist çeteler Gaziantep'te belirli bir noktaya gelebildiler. Bundan sonraki hedefleri, ODTU'de yeni bir üs ederek daha yükseklere tirmanabilmek. ODTU Gaziantep kampusu üzerinde özellikle son zamanlarda döndürülen dolapların gerçek anlamı, bu.

ODTU öğrencileri bütün bu gelişmelerle dikkatle Gaziantep'te yerli ve yabancı öğrencilerin de dahil olduğu provokasyonlarla kimin nereye ulaşmak istediğini, Eğitim enstitüsünde olanları dikkate almak zorunda.

biri yerine getirilmiyor. Faşist baskı ve terörün yanı sıra, işçiler hergün biraz daha çok zehirleniyorlar. İşyerinde örgütlü bulunan Türk-İş'e bağlı Tek Gıda-İş Sendikası için bütün bu olanlar hiç bir anlam ifade etmiyor. Tek Gıda-İş'in, işçilerle ilgilenmek, işçilerin hakkını savunmak bir bir diydi yok.

2 ay kadar önce, işyerine 40 kadar ofsetçi yeni işçi alındı. Bunların hemen hemen yarısı, seçme faşist militanlar. Bu militanlar, işçilerin arasına sızarak, sermayenin kendilerine verdiği görevleri, gerek kişisellik ve hırsıyla, gerekse tehdit ve saldırı olsun, yerine getiriyorlar.

Geçenlerde, usta bir işçi, sakal bıraktığı gerekçesi ile, fabrikanın en çok koşullar altında çalışılan bölümü olan lastikhaneye sürüldü. Emri veren, fabrika müdürüdür. Müdür "milliyetçi" fikirlerle yatkınlığı ile bilinen bir kişidir. Son olarak bir bildiri yayınlıyor. Bu bildiriyeye göre, işe 5 dakika geç gelenler, işe alınmayacak, üstelik o günkü yevmiyesi ile pazar yevmiyesi kesilecektir. Oysa işe alınan faşist beslemelerin gelişmişlerine kimsenin karışığı yoktur. Çünkü bunlar özel bir görev için devletin bu işyerine yerleştirilmişlerdir.

Devlet kademelerindeki faşistleştirme derken, devlete ait işyerlerini de dikkate almak gerek. Gümrük ve Tekel Bakanlığı'na bağlı bir işyerinde olanlara bir örnek anlatılabilir. İşçi sınıfını yıldırmak için başka birçok "ince" ve kaba yöntemler uygulanıyor. MC'nin boy hedefi, işçi sınıfı.

SOSYAL-İŞ'İN AÇIKLAMASI

MC'nin bir süredir Orta Doğu Teknik Üniversitesinde tezgahlamaya çalıştığı oyun yeni boyutlara ulaşmıştır. ODTU'de öğrenimi engellemeyi amaçlayan oyunlarını bugünkü bölümünde, Rektör

Ayanak'ın istifası ederek Rektörlükten ayrıldığı imajı verilerek istenilmektedir. Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç, bu konuda şu açıklamayı yaptı:

"İlgaz Ayanak'ın ODTU'ne Rektör olmasından sonra, gerici güçlerin öğrenim kurumları üzerinde tezgahladığı oyunların oynanmasına ODTU'de izin ve

SISAG grevi sürüyor. SISAG emekçileri için Ankara'da 28.12.1976 Salı akşamı saat 20.00'de bir dayanışma gecesi düzenlendi. Makine Mühendisleri Salonunda yapılacak geceye, Rahmi Saltuk, İşçi Kültür Derneği Korosu ve folklor ekipleri katılıyor.

İSRAİL KOMÜNİST PARTİSİ'NİN 18. KONGRESİ

İsrail Komünist Partisi'nin 18. Kongresi, 15 Aralıkta Haifa kentinde toplandı. Parti genel sekreteri Meir Vilner'in kongreye sunduğu raporda, Ortadoğu bunalımının durumu üzerine geniş yer ayrıldı. İKP'nin 18. Kongresinin, Arap topraklarındaki İsrail işgali ve Filistin sorununa bir çözüm bulunamaması nedeniyle büyük bir savaş tehlikesi ve gerginlik ortamında toplandığını belirten Vilner, bu koşullarda partiye büyük sorumluluk düşüğünü kaydetti. Vilner raporunda daha sonra şöyle dedi: "Arap topraklarının 1967'den sonraki işgali devam ettikçe, Filistin halkının ulusal hakları yerine getirilmeden kaldıkça, barış yeniden kurulmadıkça, bu kez eskilerinden çok daha kanlı olacak ve dünya barışını da tehlikeye sokacak olan yeni bir savaş tehdidi ortadan kalkmayacaktır."

Vilner, daha sonra kongreye, İsrail Komünist Partisi'nin Ortadoğu barış planını sundu. Barış planı şu noktaları içeriyor: adil ve kalıcı bir barış, ancak Güvenlik Konseyi'nin 242 ve 338 numaralı kararları ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun Ortadoğu bunalımına ilişkin diğer kararları gerçekleştirilerek kurulabilir, İsrail'in işgal altındaki topraklardan çekilmesinden sonra, savaş öncesindeki 4 Haziran 1967 sınırı barış

sınırı haline getirilmelidir; Filistin halkının İsrail'in yanında egemen devletini kuma hakkına saygı gösterilmelidir; Filistin göçmenleri sorunu ivedilikle çözümlenmelidir, İsrail devletinin ve tüm Arap devletlerinin egemenlikleri karşılıklı olarak tanınmalıdır, gemilerin seyir özgürlüğü gerçekleştirilmelidir; savaş durumuna son verildiği ilan edilmeli, bölgedeki tüm devletlerin sınırlarına ve toprak bütünlüğüne karşılıklı olarak saygı gösterilmelidir.

İKP genel sekreteri Meir Vilner, Parti'nin Kudüs sorunu ile ilgili çözüm önerisini de raporda açıkladı. Vilner, Kudüs'ün Arap bölgesinden İsrail'in çekilmesinden sonra, ilgili bütün devletler arasında, kentin bütün bölgeleri arasında barış içinde birarada yaşamayı ve işbirliğini öngören bir anlaşmanın imzalanmasını önerdi.

İKP Kongresi'ne sunulan raporda, Ortadoğu'da gerçekleştirilecek bir barış anlaşması için, Sovyetler Birliği'nin ve ABD'nin olanaklar ölçüsünde diğer devletlerin garantisinin zorunlu olduğu üzerinde duruldu. Böyle bir anlaşmaya varılması için en uygun yerin Birleşmiş Milletler tarafından oluşturulan Cenevre Barış Konferansı olduğu belirtildi. Bu konferansa, ilgili bütün tarafların, bu arada Filistin halkını temsilen Filistin

Kurtuluş Örgütü'nün katılımı gerektiği, SSCB ve ABD'nin öki başkanlığının ve BM gözetiminin sürdürülmesinin zorunlu olduğu belirtildi.

İKP 8. Kongresi, Parti'nin, işgal altındaki topraklarda yaşayan halkın özgürlük ve barış mücadelesi ile dayanışma içinde olduğu da belirtildi.

Genel Sekreter Vilner'in sunduğu raporda, İsrail nüusunun 1/4'ünü oluşturan Arap halkı üzerine de eğilimdi. Komünist partisi'nin ulusal ve toplumsal ayrımcılığa karşı ve hak eşit-

liği uğrunda sürdürdüğü mücadelesinin, 1972 yılındaki son kongre bu yana yeni başarılar kazandığı belirtildi. İsrail'in Arap halkının sürekli topraklarından alınmaya karşı ve Araplarla İsrail'liler arasındaki eşitlik için sürdürülen grevlerde birleşmelerinde kazanılan başarıları belediye seçimlerinde kazanılan başarıları ve 30 Mart 1976 "toprak günü" olaylarının, bunu kanıtladığı hatırlatıldı. Arap halkının direnişlerinin polis tarafından bir katliamın bahanesi yapılmak istendiği de belirtildi.

İSPANYA HALKINDAN CARILLO'YU ALAMAZLAR

22 Aralık günü, İspanya Komünist Partisi'nin Genel Sekreteri Santiago Carillo Madrid'de tutuldu. Carillo'yu birlikte başka İ.K.P. yöneticileri de tutuldu. Carillo'nun tutuldukları haberi duyulur duyulmaz, tüm İspanya işçileri, emekçilerin görünememiş yığılma protestosuyla sarsıldı. Fabrikalar, lara, tezgahlar durdu. Tüm yurtseverler, her türlü ilerici politik akım ve örgüt, bütün kitle örgütleri Carillo'nun serbest bırakılması için faşist yönetimin yakasına yapıştı.

İspanya halkının, İspanya'lı tüm demokratların, İspanya işçi sınıfının partisine ve O'nun yöneticilerinin adına sahip çıkmak için gözünü budaktan sakıncı olmayacağı bir kez daha kanıtlandı. İspanya işçi sınıfı partisinin adının, İspanya'da "işçilerin" sözcüğüyle birleştiği ispatlandı. İspanya Komünist Partisi Genel Sekreterinin tutulması, yalnız İspanya halkının değil, bütün dünya demokratlarının, uluslararası işçi sınıfı hareketinin, gururcesine tepkisiyle cevaplandı.

Carillo'nun tutulmasının sadece adı "tutulma"dır. İspanya Komünist Partisi'nin işçi sınıfından, diğer demokratik güçlerden koparılması amaçlanıyorsa, bunun olanaklılığına, birkaç aklı haslası dışında herhalde faşistler de inanmamaktadır. İ.K.P. üzerindeki "yasagın" hiç bir anlamı kalmadığını artık kavrayan var mıdır acaba? İspanya işçi sınıfı ve halkı arasında İ.K.P. ölçüsünde kökleşmiş bir başka politik örgüt aramaya kimsa kalkışmamaktadır. Göstermelik değişimlerle Franco faşizminin özüne sürdürmeye çalışan bugünkü iktidarın hiç bir girişimi, işçi sınıfını gerçekten temsil ettiği su götürmeyen bu Parti'nin, diğer demokratik güçlerden tecir edilmesine yetmemiştir. Yetmeyecektir.

Carlos'un adamları, Carillo'yu ve arkadaşlarını tutuklatılarak, belki de İspanya'da demokratları İ.K.P.'siz bir "demokrasi"ye razı etmeyi tasarlıyorlar. İ.K.P.'nin yükselişi durmak bilmeyen saygınlığına gölge düşürmeye, İspanya'lı emekçileri umutsuzluğa itmeye çalışıyorlar. İ.K.P.'nin adını güldürecek daha çok "demokrasi"ye özdeşleşmesi onları ilgilendirir. Ama Carillo'yu ve arkadaşlarını Madrid sokaklarından alıp çıkart, demir parmaklığın arkasında tutmak, onları İspanya halkından, İspanya topraklarından koparmaya yetmeyecektir. Çünkü İtök çözülmüştür. İstisraeyle faşistler Carillo'yu İspanya'nın yurttaş saymasınlar. Carillo'nun üzerindeki tek kimlik belgesi İ.K.P. üyelik kartı, İspanya halkının O'nun tendi parçası saymasına yeter de artar bile.

Daha dün Luis Corvalan'ın faşizmin zindanlarından kurtarma zaferini kutlayan uluslararası işçi sınıfı hareketi, Carillo'yu Franco'nun mirasçılarının elinden almayı başaracaktır.

BAGIMSIZ GÜNEY YEMEN SOSYALİZM YOLUNDA

İçinde bulunduğumuz ayın başında Yemen Demokratik Halk Cumhuriyeti Ulusal Cephesinden bir heyet İtalyan Komünist Partisi'nin konuğu olarak İtalya'ya ziyaret etti. Aşağıda, Ulusal Cephe Heyetinden Politik Büro aday üyesi Saleh Hasan ve Ulusal Cephe Merkez Komitesi dış ilişkiler sekreteri Saleh Saleh ile Unita muhabirinin yaptığı görüşmenin bir özeti yayınlanıyor.

• Ülkenizin dokuz yıllık bağımsızlık dönemi boyunca siyasal, ekonomik ve toplumsal hayatta izlediği yolu açıklay mısınız?

• Ülkemiz, yüzüymü yıl boyunca bir İngiliz sömürgesiydi. 1967'de bağımsızlığına kavuştu. Önceleri sağ güçlerin elinde olan hükümet, 1969'da, cephenin sol güçlerinin desteğiyle gerçekleşen bir askeri darbeyle devrildi. Bu arada 1972 yılında yapılan Ulusal Cephe Kongresi, ülkeyi gerçek bir ilerleme yoluna sokabilecek tek tercih emekçiler sınıfı ideolojisi olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

Gelişmekte olan ülkeler bağımsızlık erisinde birçok sorunla karşı karşıya kalyorlar: Bunların en önemlisi izlenecek gelişme yolu, ikincisi ise devrimi yönetebilecek güçte bir partinin varlığıdır. Ülkemizde, bu sorunların yanısıra çözülmüştür bir başka sorun da tüm devrimci güçlerin birlik ve işbirliğinin sağlanmasıdır. Örgütümüzün adı da bu olguyu belirlemektedir.

1969'dan bu yana bütün güçlükler ve devrime yönelen tüm saldırılara rağmen, tüm feodal ve yarı feodal mülkiyeti ortadan kaldırarak toprak reformunu tamamladık. İşçileri kooperatiflerde örgütledik. Bunun yanında birçok devlet kooperatifi de kuruldu. Yine 1969'da tüm ekonomi millileştirildi. Tüm yabancı ve özel sermaye millileştirilerek bugün ekonomimizin temel taşı olan devlet sektörü kuruldu. Gelişme sürecinin planlanmasına da özel önem veriyoruz. İlk üç yıllık planın hazırlanmasına 1971'de başladık. Hafif sanayi alanında da bazı başarılar elde ettik.

• Ülkemiz geleneksel bir tarım ülkesi olduğundan toprak reformu devrimimizin birinci amacıydı. 1969'da bu konuda çıkarılan bir yasada toprak mülkiyetinin en üst sınırı yirmi hektar olarak belirleniyordu.

• Bütün bu atımları, sağlam bir ideolojik temel ve kitlelerin katılımıyla gerçekleştirebildik.

Dış politika konusunda tavrımız da son derece açıktır: Tüm ilerici güçleri ve uluslararası devrimci hareketi destekliyoruz.

SOYETLER BİRLİĞİ'NE KÜFÜR YETİŞTİRMEK, DİSK ÜST YÖNETİMİNİN GAZETESİ "POLİTİKA"YA DÜŞTÜ

Gizli silahlı örgüt kurma girişimleri nedeniyle tutuklu bulunan V. Bukovsky'nin SSCB hükümeti tarafından serbest bırakılması üzerine, "SSCB'de baskı rejiminin sonunun geldiğini" ilan etmek, DİSK üst yönetiminin gazetesi "Politika"ya düştü. Sovyetler Birliği'nin, düşüncelerin baskı altında tutulduğu, özgürlük hareketi karşısında yenik düşen bir ülke olarak gösterilmesinde, "Politika", Le Monde'un gerisinde kalmadı. 23 Aralık tarihli sayısında, Le Monde'dan olduğu gibi bir çeviri yayınladı. Yine aynı gazeteden bir karikatür ıktibas etti. Karikatürde, SSCB, Corvalan'lara karşı Bukovsky'lere takas için "İlan veren" bir ülke olarak gösterildi. Sovyetler Birliği'nin dünya devrimci sürecindeki rolünün "karikatürize" edilerek aleyha alınması, DİSK üst yönetiminin gazetesinin "ilericilik" anlayışına uygun düştü. "Politika", aynı yazıda, uluslararası işçi sınıfı hareketi hakkında da bayağı tevizatlardan geri kalmadı. "Politika'nın Sovyetler Birliği'ne ve sosyalizme düzdüğü küfürlerin özeti şu:

"Sovyetler, siyasal tutuklulara ilişkin olan ve sayısı gittikçe artan girişimleri en sonunda gözönüne almak zorunda kaldılar. Sovyet rejimini eleştiren yurttaşların birçoğu hapisten sürgüne geçti, ülkelerini terke davet edildi ya da bu konuda kendilerine izin verildi. Muhalefete kararlı oldukları besbelli olan himseleri yurtdışına göndermekle Sovyetler bir rizikoya girmiyorlar mı... Öte yandan birkaç on yıldır, SSCB'deki çalışma kamplarının varlığını herkes haberdar oldu. Daha önceleri, "Sovyetlere hayıtsız şartsız bağlı" olmayı "proletarya enternasyonalizminin öngütü" olarak gören komünist partileri bile eski görüşlerinde değişiklik yaptılar. Uluslararası alanda saygınlığı korumak ve rejimi daha da insancaştırmak endişesiyle, Kremlin yöneticileri, Stalin çağıının baskı yöntemlerini uygulamaktan vazgeçtiler. Bu yöneticiler, rejimi eleştirenleri, yurt dışında, içerdekinden daha az tehlikeli olduğunu düşünmüş olabilirler. Sovyet Rusya'da medeni hakların tanınması için mücadele eden militanların sayısı pek az. Ama bunların hapse atılmaları ortalığı karıştırıyor. Sürgün bu davranışları etkisiz hale getirmek için yararlı bir araç olabilir. Ardından yurtdışına atılmak gelse de, serbest bırakma, SSCB'nin tarihinde önemli bir dönüm noktası olarak ortaya çıkıyor. Muhaliflerin en büyük cezaya çarptıkları ya da bir toplama kampında yavaş yavaş ölüme terk edildikleri zaman artık geride kaldı."

İşte böyle. DİSK üst yönetiminin ve akıl hocalarının bir gazeteyi "çıkarmamak" amacıyla 7 milyon sayıp harika çocukları İsmail Cem'e aldıkları oyuncak, kısa sürede bu pespaye görünümüne kavuştu.

Sahiplerine ve sahiplerinin sesine hayırlı olsun.

CORVALAN ÖZGÜR, MÜCADELE DEVAM EDİYOR

Uluslararası işçi sınıfı hareketinin seçkin liderlerinden, büyük Şili'li yurtsever, Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan özgürlüğüne kavuştu. Başta işçi sınıfının politik hareketi olmak üzere, dünyadaki geniş demokratik güçlerin Şili halkının özgürlükleri için gösterdikleri dayanışma hareketinin gücü karşısında gerilemekten başka yolu kalmayan faşist Şili cuntası, Corvalan'ın özgürlüğüne razı olmak zorunda kaldı. Sosyalist ülkelerin özverili dayanışması, Luis Corvalan'ın özgürlüğüne kavuşmasında belirleyici bir rol oynadı.

Üç yıldır hiç bir yasal gerekçe gösterilmeden ve insanlık dışı uygulamalara uğratılarak Pinochet cuntasının zmdanlarında ve toplama kamplarında tutulan Corvalan, Şili halkıyla dayanışma hareketinin etkisi sonucunda özgürlüğüne kavuştuktan sonra Sovyetler Birliği'nde karışlandı. Luis Corvalan, Sovyetler Birliği'ne ayak bastıktan sonra SBKP Genel Sekreteri L. Brejnev'in 19 Aralık'ta kutlanan 70. doğum yıldönümü üzerine Brejnev'e bir mesaj gönderdi. Corvalan, mesajında "SBKP'nin, tüm Sovyet halkının ve bizzat Leonid Brejnev'in, faşist diktaya karşı verdiği mücadelede Şili halkına gösterdikleri destek ve dayanışmadan ötürü, Şili'li komünistlerin, tüm Şili'li demokratların ve yurtseverlerin duydukları derin şükranı" belirtti. Corvalan şöyle dedi: "Benim serbest bırakılmam için Sovyet halkının, Lenin'in partisinin ve sizin yaptıklarınız için teşekkür ederim."

Şili Komünist Partisi yönetimi de, yayınladığı bildiriye, Luis Corvalan'ın özgürlüğüne kavuşturulması mücadelesine yaptıkları belirleyici katkılarıyla Partiyi, Sovyet hükümetine ve tüm Sovyet halkına teşekkür etti. Bildiriye şöyle dendi: "Lenin'in ülkesi, enternasyonal görevinin bilincinde olduğu ve Şili halkına duyduğu dostluk duygularını bir kez daha gösterdi. Luis Corvalan'ın özgürlüğüne kavuşması, çok, ama pek çok acı çeken ve mücadelesini sürdüren halkımızla dayanışma içindeki tüm uluslararası kamuoyunun büyük bir zaferidir. Ama mücadeleye sona ermemiştir. Luis Corvalan'ın kurtuluşu, işçi sınıfının ve

tüm Şili halkının zorbalığa karşı verdiği savaşın daha da güçlenmesi için güçlü bir itici olacaktı. Luis Corvalan'ın verdiği cesaret örneği, Şili'lilerin bükülmez ruhunun simgesidir. Şili Komünist Partisi yönetimi, uluslararası kamuoyunu, ülkedeki tüm siyasi tutukluları kurtarmaya çağırılmaktadır. Tüm dünya demokratlarının görevi, Şili'de askeri cuntadan çığnänen insan haklarının yeniden gerçekleştirilmesini için çalışmaktır."

Şili Komünist Partisi'nin Genel Sekreteri Luis Corvalan, faşist Pinochet darbesinden hemen iki hafta sonra, 27 Eylül 1973'te tutulmuştu. Önce Santiago askeri okuluna kapatılan Corvalan, daha sonra iki yıl süre ile Dawson Adasına gönderildi. Corvalan, Dawson'dan sonra, sağlık durumu nedeniyle başka kamplara, bu arada Santiago'nun kuzeyindeki Ritoque ve Puchuncavi kamplarına götürüldü. Corvalan, serbest bırakılmadan önce Santiago yakınlarındaki Tres Alamos kampında bulunuyordu. Corvalan, cunta tarafından bir kez daha mahkemeye çıkarılmamıştı.

Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan 1916'da doğdu. 1932'de 16 yaşındayken Şili Komünist Partisine girdi. Bir öğretmen ailesinin çocuğu olarak dünyaya gelen Corvalan, kendisi de daha sonra öğretmenliğe başladı.

Corvalan, Parti'nin Concepcion bölgesindeki sekreterliğini yaptıktan sonra belediye danışmanlığına seçildi. 1940 yılında, Şili Komünist Partisi organı "El Siglo" (Orak) gazetesinin yardımcı yönetmeni, daha sonra da yönetmeni oldu.

Corvalan 1952'de Parti'nin Merkez Komitesine seçildi. 1958'de 42 yaşındayken Parti Genel Sekreterliğine getirildi. Corvalan 1973 faşist darbesine kadar senatörlük görevini de sürdürüyordu. Corvalan'ın oğlu Luis Alberto Corvalan da faşist darbeden sonra tutulmuş, cunta tarafından korkunç işkencelere uğratılmış, toplama kamplarında örgütlenme çalışmalarını sürdürmüştü, daha sonra ülke dışına çıkarılmıştı. Alberto Corvalan, 1975 yılında Bulgaristan'da, gördüğü işkencelerin etkisiyle bir kalp krizi sonucunda ölmüştü. Corvalan'ın diğer üç oğlu da sürgünde bulunuyor.

Le Monde/Politika

SSCB'NİN SİYASAL TARİHİNDE ÖNEMLİ BİR DÖNÜM NOKTASI

KARİKATÜR, “GÜLMİYEN DÜŞÜNCE YE, KARŞI ETKİN BİR SİLAHTIR

KARİKATÜRCÜLER DERNEĞİ BAŞKANI TAN ORAL, DERNEGİN ANKARA'DA AÇTIĞI SERGİYE VE DİĞER KONULARA İLİŞKİN OLARAK YÜRÜYÜŞÜN SORULARINI YANITLADI

BAŞARIYA ULAŞMIŞ VE DÜNYA BASININDA OLUMLU YANKILAR YAPAN ULUSLARARASI DÜZENLEMELERE DEVLETİN KATKISI ÇOK AZ OLMAKTADIR. HELE İSTANBUL ULUSLARARASI FİLM VE MÜZİK FESTİVALI İÇİN AYRILAN MİLYONLAR VE ALINAN SONUÇLAR ORTADA DURURKEN.

• Karikatürcüler Derneğinin Ankara'da açtığı bu sergi ile ilgili bilgi verirmisiniz?

• Akdeniz Sanat Galerisinde açılan bu sergi, Temmuz 76 da düzenlenen 3. Uluslararası Akşehir Nasreddin Hoca Karikatür Yarışması Sergisidir. Burada, galeri olanaklarının elverdiği sayıda karikatür sergilenilebilir. Sergide 102 karikatür bulunuyor. Oysa yarışmaya 150 kadar Türkiye'den bir o kadar da yabancı ülkelerden sanatçı katılmıştı.

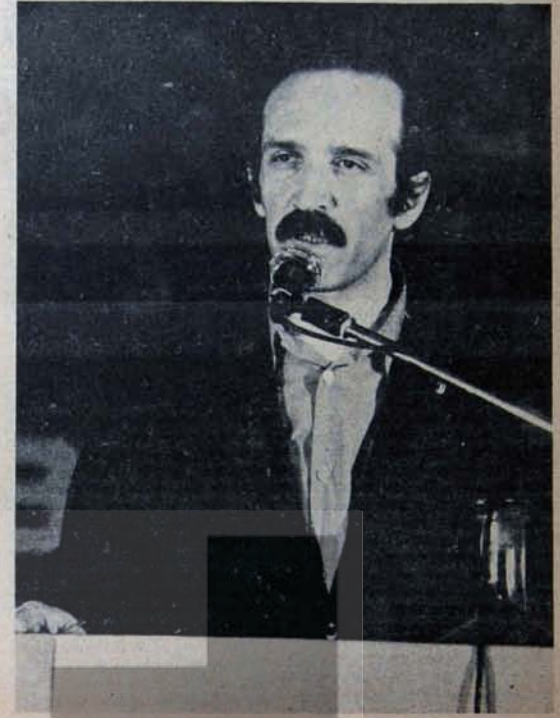
Daha önceki yıllarda olduğu gibi sergi ilk kez Nasreddin Hoca şenlikleri sırasında yani 5-10 Temmuz günleri içinde Akşehir'de düzenlendi. Yarışma sonuçları da yine orada açıklandı. Daha sonra Tepebaşındaki İstanbul Belediyesi Karikatür Müzesinde İstanbullulara sunuldu. Ancak yapıtların çokluğu nedeni ile sergi orada da dört bölüme gerçekleştirilebilir.

Böylesine geniş kapsamlı, dünya karikatürünün seçkin örneklerini bir araya getiren bir serginin İstanbul'a sınırlı kalmasını istemiyoruz. Diğer kentlerde ve özellikle ikinci bir sanat merkezi olan Ankara'da da bu serginin açılmasını gerekli buluyoruz. 1974'de yapılan 1. Uluslararası yarışmanın sergisi, Ankara'da açılmıştı. Ne var ki Ağustos ayı içinde olması nedeni ile sergi beklenen ilgiyi toplayamamıştı. Bu yıl özellikle Ankara'da çalışan üyelerimizin girişimi ile gerçekleştirilen bu sergi mevsimin ilk büyük sergisi olarak sunulabildi.

• Nasreddin Hoca Karikatür Yarışmaları nasıl ve ne zaman başladı, amaçları ve etkinliği nedir?

• Bilindiği gibi Akşehir'de Nasreddin Hoca adına her yıl şenlikler düzenlenir. Şenlikler, halk mizahının bu büyük ustanın yaşıyor kişiliği mizahçı kişiliğinin günümüze kadar doğal olarak sürüp

gelmesi olayıdır. Bu özelliği ile de Akşehir şenlikleri dünyadaki benzer örnekleri arasında ilgi çekici bir ayrıcalığa sahip olmuştur. Nasreddin Hoca Karikatür yarışması da ilk kez 1973 yılında yine Akşehir şenlikleri içinde yer aldı. Bu ilk yarışma Türkiye çapında ve gençler arasında yapıldı. Karikatürümüzün 1950-60 arası gösterdiği büyük etkinlik 60 sonrası azalmaya başlamıştı. Bu bir anlamda, değişen toplumsal koşulların yeni bir karikatür anlayışını beklemesi olayıydı. Kapitalizmleşme sürecinin hızlanması ile belirginleşen toplumsal çelişkiler ve yeni boyutlara varan ekonomik, politik mücadele ile işçi sınıfı sorunları 70 lere doğru karikatüre yansımaya başladı. Yeni imzalar yeni arayışlar görüldü. Özellikle 12 Mart döneminin genç kuşak üzerinde yarattığı tepkiler çiziliyor olmalıydı. Ne var ki o günlerin kısıtlı yayın olanakları bu çizgilerin yeterince bilinmesini engelliyordu. Bu oluşumu gören ve doğru değerlendiren demek, gençler arasında bu yarışmanın yapılmasına karar verdi. Akşehir Nasreddin Hoca ve Turizm Derneğinin işbirliği ile yapılan yarışma gerçekten büyük ilgi gördü. Yurdun dört bir yanından üçyüz genç sanatçı yarışmaya katıldı. Gönderilenlerin hemen hepsi 12 Mart rejimine çeşitli tepkileri çizgiliyordu. Bu yarışmada ödül alan bir çok genç sanatçı bugün basında görev almış bulunuyor. İki demek daha sonra Nasreddin Hoca yarışmalarının bütün dünya mizahçılarımların katıldığı uluslararası karikatür ve mizah şöleni olmasını kararlaştırdı. Bu karar, iki dernek "mizahın yeni gülen düşüncesinin ve onun evrensel dili olan karikatürün, barışçıl ve hoşgörülü bir dünyanın kurulması yolunda gülme-yen düşünceye karşı etkin bir silah olduğu inancında birleştikleri" gerekçesiyle birlikte bütün dünya çizerlerine duyurdu.

Mısır'dan Meksika'ya yirmi kadar ülkelerin sanatçıları yarışmaya katıldı. Ayrıca ilk yıl, Yugoslav, Bulgar, İsviçreli Romen, Macar, Polonyalı, İtalyan, İspanyol ve Mısırlı olmak üzere onsekiz yabancı çizer, konuğumuz olarak ülkemize geldi. Bunların arasında sürgünde bulunan ünlü İspanyol karikatürcüsü Vasquez de Sola da vardı ve büyük ödülü aldı. Başlangıçta bölgesel bir ilgiyle karşılaşılan yarışmaya gösterilen güven ve saygınlık artarak sürdü. Bu gün Türk karikatürü çeşitli ülkelerde aldığı değeri ödülleri yanı sıra artık dünya karikatürünü de değerlendirmekte, ödüllendirmektedir.

Kitle haberleşme araçlarının büyüyen olanakları ile küçülen dünyamızda hiç bir sanat dalının içe kapanarak gelişimini sürdürmesi beklenemez. Karşılıklı alışverişin ve tanışıklığın getireceği zenginlik ve yaygınlık dünya halklarının sanat ve sanatçılar eliyle yakınlaşmasını sağladığı kadar dünya barışına da katkıda bulunuyor demektir.

• Yarışmanın gerçekleştirilmesi için hangi olanaklardan yararlanılıyor?

• Yarışmanın büyük mali yükünü yani, çeşitli haberleşme ve basım işleri ile, çağrılı konukların Akşehir'e gidip geliş ve orada ağırlanma giderlerini N. Hoca Derneği dolayısıyla da Akşehirliiler karşılıyor. Yabancı konukların İstanbul'da ağırlanmaları ise iki yıldır, Dışişleri Bakanlığı Kültür İşleri Genel Müdürlüğü'nün yardımları ile gerçekleştirildi. Bunun dışında Tanıtma Genel Müdürlüğü ile Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nün de daha önceki yıllarda yardımları oldu. Ne var ki başarıya ulaşmış ve dünya basınında olumlu yankılar yapan böylesine uluslararası bir düzenleme için devletin katkısı çok az olmaktadır. Hele İstanbul Uluslararası Film ve Müzik Festivali için ayrılan milyonlar ve alınan

sonuç ortada dururken.

Bir de bu çapta bir kültür olayı için Akşehirdeki alt yapı kuruluşlarının yetersiz kalışı sorun yaratmaktadır. Ancak bu konuda büyük bir kültür sitesi ilgili bakanlıklara projelendirilmiş olup yapım beklenmektedir. Gerçekleşmesi durumunda bu sorun büyük ölçüde çözülmüş olacaktır.

Yine önemli bir sorun da bu yarışmalara gönderilen yüzlerce yapıtın kalıcılığının sağlanması sorunudur. Çünkü sergiler açılıyor, kapanyolar ve ödül alan yapıtların dışında kalanlar çizerlerine geri gönderiliyor. Bu durumda ne elde bir şey kalıyor, ne de katılan ülkelerin sanatçıları birbirlerinden haberi oluyor. Bu nedenle karikatürlerin bir kitapta toplanması zorunlu. Zorunlu ama zor da. İlk yıl böyle bir kitap gerçekleştirilemedi. Basın Yayın Genel Müdürlüğü, yalnız kazananları bir broşürde toplayabildi. İkinci yıl bunu da yapmadı, ancak derneğin katkısı ve bir yayınevının yardımları ile ikiyüz sayfalık bir albüm hazırlanabildi ve yarışmanlara gönderildi. Bu yıl da sergi kapanır kapanmaz kitap hazırlığına girilecek ve 76 yarışmasındaki dünya karikatürleri herkese ulaşabilecektir.

Bu kitapta yarışmaya katılan ve sergilenen ondokuz ülkenin sanatçıları yer alacak. Bu ülkeler şöyle: ABD, Belçika, Bulgaristan, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Almanya, Federal Almanya, Fransa, Hollanda, İran, İsviçre, İtalya, Macaristan, Meksika, Polonya, Romanya SSCB, Türkiye ve Yugoslavya.

KAPİTALİST BEYİN YIKAMA, ALMANYA'DAKİ İŞÇİLERİMİZİ DE HEDEF ALIYOR

UZUNÇA BİR SÜRE ALMANYA'DA BULUNAN YAZAR FÜRÜZAN, YÜRÜYÜŞÜN SORULARINI YANITLADI.

● Sayın Fürüzan, bir yıl kadar Batı-Berlin'de DAAD (Alman Akademik Mübadele Hizmeti) çağrılısı olarak bulundunuz. Bu sizin herhalde yabancı bir ülkeyi yakından tanımanız için sağlanmış bir olanaktı. Üstelik Batı-Almanya'ya da Batı-Berlin'in Türkiyeli işçilerin Avrupa'da en yoğun bulunduğu ülkeler olmaları açısından izlenimleriniz özel bir değer taşıyor. İşçilerimizin durumlarını yakından inceleyebilmek fırsatı bulabildiniz mi?

● Evet. Başta Batı-Berlin'de olmak üzere değişik ortamlarda işçilerimizle, çocuklarıyla ve onlarla yakından ilişkiler kurmuş kişilerle tanıştım. Bu araştırmam sonraları Batı-Almanya'da Ruhr bölgesine değin uzanan bir çalışmaya da içerdi. Bu girişimlerimde bazen Alman makamları tarafından kolaylık sağlandı, bazen de bunun tam tersi oldu. Özellikle Batı-Berlin'deki okullarda Türk çocukları ile ilgili olarak yaptığım araştırmalarda güçlüklerle karşılaştım. Sanırım karşılaştığım engellemeler Türk oluşum ya da işçilerle ilgili çalışmalar yapmak isteyişimden ötürü değildi, böylesi duruma kolay bir yanıt vermek olur. Son birkaç yıldır Federal Alman Cumhuriyeti ve Batı-Berlin'de etki alanı giderek büyüyen ve Alman yöneticilerinden de büyük destek gören faşist görüşlerin ve önlemlerin baskınlığından kaynaklanıyordu engellemeler. Biliyorsunuz Almanya'ya da diğer Batı Avrupa ülkelerinde "konuk" işçi olarak çalışan Türkiyeli işçiler üzerine bizde de daha önce araştırma ve röportajlar yayınlandı. Fakat benim orada edindiğim ilk izlenim bu konuyla Almanların da en az bizler kadar ilgili olmaları, Doğal olarak Almanca birçok çalışma ve yayın olduğu gibi, Türkçe olarak basılmış yayınlar da var. Türkçe yayınları özellikle Alman resmi makamları yayınlıyorlar. Ancak bunlar Türkiyeli işçilerin işyerlerinde yasal açıdan nasıl davranmaları gerektiği konusunda ya da "konuk" işçilerle ilgili olarak yayınlanmış istatistiklerden öteye geçmiyor. Elbette bu resmi yayınların yanısıra yönetimde bulunan Alman siyasî partilerinin yaptıkları çalışmalar da yok değil, fakat bugün Almanya'da yönetimde bulunan siyasî partilerin niteliği gözönünde bulundurulacak olursa -ki bunlar SDP, FDP, CDU, CSU- bu partilerin çalışmalarındaki ilginç bir detay kendisi sınıfına karşı gösterdikleri ilgi gibi asla sorunlara işçi sınıfının çıkarları ve önemleri açısından değil, kapitalist sistemin değişmezliği kabul edildikten sonra bu sorunların ve işçilerin nasıl yönlendiril-

mesi gerektiğini temel alan çalışmalar olduğunu ayrıca belirtmeye gerek kalmıyor. Öte yandan Alman işçi sınıfı partisi (DKP) içinde örgütlenmiş ya da bağımsız çalışan sosyalist, komünist Alman aydınlarının "konuk" işçiler konusuna olan ilgileri hiç azalmıyor. Şimdiye değin yapılmış çalışmaları yeterli bulmayarak -ki bunların sayısı hele bizdeki- karşılaştırılacak olursa şaşılacak kadar çoktur- her geçen gün bu konuya biraz daha artan bir dikkat ve titizlikle eğiliyorlar. Almanya'da işçisi bulunan öteki Güney Avrupa ülkelerinin işçi sınıfı aydınlarının da bu konuya ne denli yoğun bir şekilde eğildiklerini düşünecek olursak, bunları Almancaya çevrilip basılan yayınlardan bile izlemek mümkün, bizim bu konuyu ne denli az ele almış olduğumuz bir kez daha ortaya çıkıyor. Oysa yurtdışına en çok işçi "ihraç" eden Türkiye açısından bu sonuç son derece şaşırtıcıdır.

● Alman edebiyatı ile olan ügünüzü geliştirmeye olanağı bulabildiniz mi?

● Bunu iki yönlü ele almak gerekir. Herşeyden önce Alman okurları ile bir dinleyici olarak izlemeleri ve değerlendirmeleri açısından da olsa tanışmak olanağı oldu. İki kez okuma günümü yapıldı. Birincisi Türklerle, ikincisi Almanlarla. Türk işçilerinin Batı-Berlin'de oturdukları en yoğun bölge olan Kreuzberg'de sanat çalışmalarını yöneten Alman yöneticilerin sorumlu buldukları bölgedeki Türkiyeli işçileri de göz önünde bulundurarak Türk sanatını tanımak ve tanıtmak konusunda gösterdikleri titizlik alışmadığım bir olaydı. Okuma günlerinde Alman dinleyicilerin uzun bir hikaye okunurken gösterdikleri dinmez dikkat ve ilgi daha sonraları başka okuma günlerinde izlediğim bir olaydı. Bu Alman okurunun sanata ne denli saygılı olduğunu, her şüphanın nasıl tartışmaya hazır bir birikimle geldiğini göstermesi yönünden önemlidir. Batı-Berlin'de sanat olaylarını salt edebiyatla sınırlandıramayız elbette. Sinema, tiyatro, plastik sanatlar gibi sanat kolları kentin yaşantısını büyük bir canlılık içinde dipdiri tutuyorlar. İzleyebildiğim örnekler gerçekten yetkin, kişiyi yenileyen, düşünceni bileyeni örneklerdi. Özellikle giderken dünyanın belli başlı sinema merkezlerinden biri olmaya başlayan Berlin'de sinema sanatının dünyanın çeşitli ülkelerinden gelen en yetkin örneklerini izlemek fırsatını bulabildim. Bunların arasında Theo Angelopoulos'un "Gezici Tiyat-

ro Kumpanyası" adlı yapıtı asla unutamayacağım ve Yunan sinemasının onur duyacağı bir örnek. Hele Türkiye'de son yıllarda baskıları gittikçe artan sansür mekanizması ve bilinçli bir seks filmi furyasını destekleyici tavır göz önünde bulundurulursa bu karşılaştırmaların öğretici değeri daha çok ortaya çıkıyor. Alman yazarları ile konuşmalar da yapabildim. Alman yazarlarının sorunlarını

anlayabilmek, bizim edebiyatımızda karşılaştığımız sorunlarla bunları karşılaştırmak, ve ortak sorunlara onların yaklaşımlarını öğrenmek açısından yapılan ilginç konuşmalar oldu bunlar. Bu konuşmalarda Türkiyeli okura aktarılmasını yararlı bulduğum yerler var. Almanya'daki işçilerimiz ile ilgili olarak yaptığım çalışmalar gibi bu konuşmaları da birer kitap halinde yayınlamak istiyorum.

Yurt ve Dünya

BAGIMSIZLIK DEMOKRASİ SOSYALİZM SORUNLARI

Türkiye İşçi Partisi Merkez Eğitim, Bilim ve Araştırma Bürosu tarafından iki ayda bir yayınlanacak inceleme, araştırma ve çeviri dergisi

1 OCAK 1976 SAYISINDA:

- 1976 yılı Raporu (1) Dünya
- Demokrasi ve Demokratikleşme Sorunu: Behiçe Boran
- Türkiye'de Dış Ticaretin Devletleştirilmesi: Galip Tekin
- Teorik Çalışmada Nesnellik ve Partizanlık: M. Cornforth
- Uluslararası İşçi Hareketi-Tarihsel ve Kuramsal Sorunlar: B. Ponomarev
- Eleştiri - Tanıtma - Tartışma

Yıllık abone ücreti: 75 TL.

Posta Çeki: 20095893.

Adres: Nur-u Ziya Sokak 17/5 Tünel-İSTANBUL
(Abone bedelli posta havalesiyle de gönderilebilir).

DİSK ÜST YÖNETİMİNİN GÜVENDİĞİ BAŞKAN TÜRK-METALE GEÇTİ

F. GOKTAS

DİSK ÜST YÖNETİMİNİN SERUVENİ, KAYSERİ'DE DE AÇIKÇA GÖRÜLÜYOR. İŞÇİ SINIFININ NİCEL VE NİTEL OLARAK HIZLA GELİŞTİĞİ KAYSERİ'DE, TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ ÜYESİ BİR SENDİKA YÖNETİCİSİNİ ŞUBE BAŞKANI YAPMAK İSTEMEYEN DİSK ÜST YÖNETİMİ, BULA BULA ÇAĞDAŞ METAL-İŞ'TEN GELEN BİR SENDİKACIYI BULDU VE ŞUBE BAŞKANLIĞINA ATADI. ANCAK DİSK ÜST YÖNETİMİNİN GÜVENİNİ KAZANARAK ŞUBE BAŞKANLIĞINA ATANAN BU KİŞİ BİR SÜRE SONRA MADEN-İŞ'TEN AYRILARAK TÜRK-İŞ'E BAĞLI FAŞİST TÜRK METAL SENDİKASINA GEÇTİ.

DİSK üst yönetiminin sürdürdüğü "İstanbul sınırları içine çekilme" politikası somut örneklerini her geçen gün daha açık bir biçimde veriyor. Anadolu'nun çeşitli yörelerinde, işçi sınıfının hızla geliştiği merkezler, çeşitli "gerekçeler"le DİSK üst yönetiminin baltalayıcılıktan başka bir anlama gelmeyen politikası ile karşılaşıyor.

KAYSERİ TEKSTİL İŞÇİLERİ VE DİSK

Kayseri, İnanadolu'da işçi sınıfının nicel ve nitel olarak hızla geliştiği illerden biri. Özellikle tekstilde ve son yıllarda maden işkolunda, işçi sınıfı hızla bir şekilde gelişiyor.

Bu gelişime paralel olarak, işçi sınıfının sendikal, ekonomik mücadelesi de Kayseri'de ön plana çıkmaya başlıyor. Bilinçli işçiler ve sosyalistler, yeni gelişen sanayi merkezlerini ipotek altına almaya çalışan sermaye uşağı san sendikalarına karşı amansız bir mücadele veriyorlar.

Tekstil işkolunda bu mücadeleden somut ürünleri almaya başlandı. Kayseri'de DİSK'e bağlı Tekstil sendikasına yazılan üyelerin sayısı hızla arttı. Bu arada KARSO tekstilde çoğuntuk elde edildi.

Sendika genel merkezinin katkılarını sağlamak üzere üç kez İstanbul'a gidildi, Tekstil yöneticilerine başvuruldu. Ne var ki, Kayseri'de işçileri DİSK çatısı altında örgütlemeye çalışanlar arasında TİP'ilerin bulunması ve bu mücadelede etkin bir rol oynamaları, Tekstil yöneticilerini hoşnut etmedi. Üye kaydetmek üzere istenen üye işçileri bile sendika yöneticilerince güc bela verildi. Bütün bu isteksizlik ve kayıtsızlığın gerekçesi ise, yöneticilerin ağzından şöyle ifade edildi: "Biz Kayseri'yi 1978 yılı için gündeme aldık. Şimdilik çok fazla uğraşmıyoruz."

Şimdi Kayseri'de sayıları 15 bine ulaşan tekstil işçisini, sosyalistler ve bilinçli işçiler sendika yönetiminin ciddi bir katkısı olmadan san sendikası çemberinden kurtarmaya çalışıyorlar.

MADEN-İŞ ÖRGÜTLENİYOR

Tekstil işkolunun yanı sıra, Kayseri, metal sanayisinde çalışanlar açısından da hızlı gelişim gösteren illerden biri. Şu anda bu işkolunda çalışanların sayısı 10 bine yaklaşıyor. Çinkür'un tamamılması ile bu sayı daha da artacak.

DİSK'e bağlı Maden-İş sendikası bir yılı aşkın bir süredir işkolundaki örgütlenmesini sürdürüyor. İşçileri DİSK içinde örgütlemeye çalışmalarında Türkiye

İşçi Partililer de etkin bir şekilde görev alıyorlar.

Daha önceleri Kayseri'de DİSK'in karşısında yer alan sendika o zamanlar henüz DİSK'e katılmayan Çağdaş Metal-İş idi. Ancak, Çinkür ve Makine sanayii gibi önemli işyerlerindeki işçilerin çoğunluğu DİSK'e bağlı sendikaya kazanılmıştı.

Maden-İş'in Kayseri'deki örgütlenmesi çalışmalarında Sosyal-İş Kayseri Şube Başkanı Mehmet Alpüren aktif bir biçimde görev aldı. Bu sıralarda DİSK üst yönetimi Alpüren'den "memnundu". Hatta kendisini "gelecekteki bölge temsilcimiz" şeklinde tanıtmakta bir sakinca görünüyordu.

TUTUM DEĞİŞİYOR

Giderak erimekte olan Çağdaş Metal-İş sendikasının yöneticileri, kurtuluşa DİSK'e katılmakta buldular. Tabanının büyük bir bölümünü DİSK'e kapıtan sendika için son çare idi bu.

Çağdaş Metal-İş'in DİSK'e katılması ile birlikte DİSK üst yönetimi, aradığı yöneticiyi bulmuş oldu. DİSK Kayseri bölge temsilciliğine, Çağdaş Metal-İş Sendikası Başkanı Burhan Karagülle atanmak istendi. DİSK üst yönetimi, böyle münasip görmüştü.

İşçiler, bu karara şiddetle karşı çıktılar. Şunu söylüyorlardı: "Biz, Karagülle'den ve sendikamızdan DİSK sayesinde kurtulduk. Kendisini tanımız. DİSK'in temsilcisi ve bizim başkanımız olamaz Karagülle..."

İşçiler bu tepkilerinde haklı idiler. Çünkü daha önce, bölge temsilcisi olarak istedikleri kişiyi seçme hakkının işçilere tanınacağı sözü verilmişti kendilerine. Üstelik Burhan Karagülle'nin bir daha işçilerin başına getirilmeyeceğine dair teminat da verilmişti.

İşçilerin DİSK üst yönetimine güvenleri böyle sarıldı: DİSK üst yönetimi henüz yakalarını kurtardıkları bir kişiye yeniden teslim etmek istiyordu onları. Defalaree İstanbul'a, DİSK Genel Merkezine heyetler gönderdiler.

OYALAMA TAKTİĞİ VE SONUÇ

İşçilerin bu kararı ve bilinçli tepkisi karşısında DİSK üst yönetimi bu kez de oyalama siyasetine başvurdu. Sürekli olarak "seçim yapılacağı" vadeliyordu. DİSK temsilcileri defalaree Kayseri'ye geldi. Her gelen, işçilerden "Karagülle'yi değil, Alpüren'i istedikleri" cevabını alıyordu. İşçiler Karagülle'yi seçti, patron adamı, DİSK'in ilkeleri ile ilgisi olmayan bir kişi olarak görüyorlardı. Hiç bir şey bu kanlanı değiştirmedi.

Seçimlerden istediği sonucu alamayacağını ve "ikna" yollarının kapalı olduğunu gören DİSK üst yönetiminin tek çaresi olarak "atama" kabuyordu. Böylece Karagülle Maden-İş şube başkanı olarak DİSK üst yönetimi tarafından atandı.

DİSK üst yönetimi muradına erişti. Ancak Karagülle'nin pozisyonu hiç de rahat değildi. Karagülle, işçiler tarafından istenmeyen, işçilerin güvenine layık olmayan ve bu güveni kazanamayan her "atama"nın karşılaştığı tepkilerle karşılaşmıyordu. Korkusundan gülerce sendikaya uğrayamadı.

GERÇEK YERİNİ BULUYOR

Karagülle, DİSK'in şube başkanı görünürken, bir yandan da faşist Türk-Metal Sendikasına üye kaydediyordu. Patronla yaptığı işbirliği sonucunda ve bakırlarla, Makine Sanayii işyerinde önemli sayıda işçiyi Türk-Metal'e kaydetmişti. Karagülle'nin bu "çalışmalar"na karşı direnenler her zaman her yerde oluyor gibi, sosyalistlerdi.

Karagülle, DİSK üst yönetiminin adamı olarak getirildiği DİSK şube baş-

kanlığına bir süre kaldıktan sonra, istifa ederek gerçek yerini buldu: Türk-İş'e bağlı faşist Türk Metal Sendikasına geçti. Karagülle'nin niteliği konusunda yapılan sayısız uyarı dikkate alınmayan DİSK üst yönetimi, şimdi şube başkanlığına getirdiği bir sendikacının faşist bir sendikaya transferini seyrediyordu. Ama belki buna rağmen memnundu: Hiç olmazsa bir TİP'liyi getirmemişlerdi görev başına...

HER ZAMAN HER YERDE

Her zaman ve her yerde olanlar bunlar. Yalnızca Kayseri'de değil. DİSK üst yönetimi için DİSK'in tahribi hiç önem taşıyor. Çünkü DİSK'in tahribini "uzun dönemli" bir gelişme olarak görüyorlar. Onlar için kısa dönem daha önemli. Kısa dönemde yapılması gereken ise kendi kariyerlerinin korunması. Kendi kariyerlerinin korunmasını ise sosyalistlerin her ne pahasına olursa olsun işçi sınıfından tecir edilmesine görüyorlar. Artık DİSK üst yönetimine "burjuvaziden yana mısınız, yoksa işçi sınıfından mı?" diye sormanın bile anlamı yok.

AÇIKLAMA: DİSK, DİSK'E KARŞI ÖRGÜTLENİYOR...

YÜRÜYÜŞ'ün geçen sayılarında DİSK 3. Bölgesinin DİSK'e karşı sendika örgütlemeye konusundaki cabaları üzerinde duruldu. KERAMİK-İŞ'e karşı BETON-İŞ, ASİS'e karşı AĞAÇ-SEN adlı sahte sendikaların burada organize edildiği yazıldı. Geçen haftaki YÜRÜYÜŞ'de Eylül direnişinde işten atılan yılların metal işçilerinin bir anda marangoz yapıldıkları ve Zühtü CAN isimli bir marangozun yanında çalışıyor olarak gösterildikleri anlatıldı.

YÜRÜYÜŞ İzmir Temsilcisi'ne ilginç bir ziyaret oldu geçen hafta AĞaç-Sen kurucularının yanında çalışıyor olarak gösterildikleri marangoz Zühtü CAN Yürüyüş Yazı Müdürlüğüne yazılımsız bir açıklama temsilcimize verdi. Açıklamadan önce Zühtü Can'ın tanınmakta yarar var:

Zühtü CAN yıllardır işçi sınıfının bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde yer alan bir emekçi. 1965 yılında TİP'e üye olmuş, çeşitli hademelerde görev almış. Geçen haftaki "görev bildiği için partisinin milletvekili adayı olmuş. Seçim propagandalarında sosyalizmin propagandasını yapmış. Partisine bağlılığını da sonuna kadar korumuş. TİP 1971'de kapatıldığında hala "Parti üyesi olmamın onurunu taşıyorum". Bugün de TİP'in bir sempatizanı.

BETON-İŞ ve AĞAÇ-SEN olayları YÜRÜYÜŞ'de yazılınca sendikal çevrelerde haklı bir tepki görüldü. Bu tepki üzerine DİSK Bölge'deki DİSK üst yönetiminin uzantıları ve "eğilim uzmanı" Cemal Kırıl bu örgütlerle uzaktan yakından ilgileri olmadıkları açıklamasına özel bir gayret gösterdiler. Zühtü CAN'ın açıklaması bu "gayreti" açığa çıkarması açısından ilgi çekici. Açıklamayı, okuyucularımıza aynen sunuyoruz.

YÜRÜYÜŞ Dergisi Yazı İşleri Müdürlüğüne,
ANKARA

Derginizin 89. sayısında "DİSK, DİSK'e karşı örgütleniyor" başlıklı yazıda AĞaç-Sen adına bir sendika kurulduğunu ve bu sendikamın kurucularından beşinin Zühtü Can'ın yanında marangoz olarak çalıştığı yazılıyor.

Olayın aslı şudur: Bundan birkaç ay önce 1971 öncesi Türkiye İşçi Partisinde birlikte çalıştığımız ve oradan tanıdığımız Cemal Kırıl dükkanına gelecek bir sendika kurmak istediklerini bu konuda yardımcı olmamı istedi. Ben "Elbette işçilerin örgütlenmesine yardımcı olurum. Kuracağınız sendika DİSK'e bağlı mı olacak?" diye sordum. "Elbette DİSK'e bağlı" deyince yapabileceğim yardımı ne olduğunu sordum. "Birkaç arkadaşın marangoz işçisi olduğuna dair bir imza atarımın" dedi. Bende uzattığı kağıdı imzaladım. Olayın aslımı derginizden okuyunca şaşırđım. Cemal Kırıl eski TİP'li olduğu, mücadele arkadaşım olduğu için DİSK'e karşı bir sendika kuruluşuna bilmevreyek yardımcı olmuş duruma düştüm. Ben işçi sınıfının sendikal birliğini bozmayla çalışan davranışlara kesin olarak karşıyım. DİSK'e karşı kurulan AĞaç-Sen'in kurulmasına yardımcı olmuş durumuma düşmem yükarıda açıkladığım gibi Cemal Kırıl'ın eski TİP'li olarak tanınması ve bundan dolayı duyduğum güvencidir.

Bu tür sahte ve bölücü sendikaların örgütlenmesine hiçbir yardımda kesinlikle bulunmayacak bilinçte olduğumun bilinmesini isterim. Saygılarımla.

Zühtü Can
Adres: 1250 Sok. 98/2 İZMİR